גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ

נִפְלָאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

כדי שהמלך ילכד־יאחד את הציבור, הוא צריך ללכוד אותו, 'לתפוס'.
מתי תפיסה היא טובה? כשאתה תופס את הלב.
לכל אחד מבני העם יש דעה שונה — כמו שרואים היום —
מן הקצה אל הקצה. איך אפשר לאחד אותם?
רק אם מישהו יעצור־ילכוד אותם יחד.

[מתוך השיעור 'רצוננו לראות את מלכנו']

נשׂא תשפ"ה

357 | שנה שמינית

נשא ה'תשפ"ה

04 **להתאהב במלך**
נקודה מעובדת
להסכים למצע או להתאהב במנהיג?

05 **"רצוננו לראות את מלכנו"**
קבלת התורה ותיקון המדינה
ההכנה למתן תורה – רצון העם
הקודם לרצון המלך

17 **תורה משולשת**
סקירת התנ"ך
התבוננות בתנ"ך כיסוד
למהפכה הרביעית

19 **לשתול אמונה ותקוה**
בריאה ובריאות
התבוננות רפואית־חסידית
על בריאת העולם

22 **פרשת נשא**
רמז בפרשה
הקשר בין "נשא" לשבת

23 **ביאורי תפלה**
השבת וישראל
בליל שבת היא הכלה
ובבוקר היא החתן

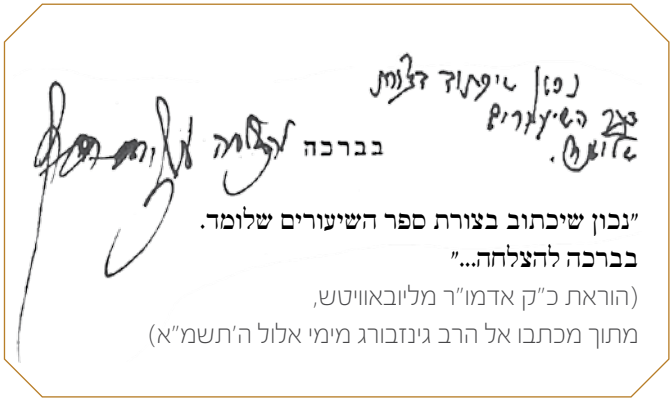
26 **הסיפור החסידי**
מעשה בשטר
ה'מנחת יצחק'

28 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
מכתב ברכה לתורת הנפש
לרגל השקת תכנית 'קהילת הלומדים'

29 **בָּאֲדוֹר נִלְבָּבִים**
הַבְּרָכָה הַמְּשֻׁלֶּשֶׁת
רָזִי יְסַפֵּר לָנוּ עַל תְּכוּנוֹן וּזְרִימָה
וּמַהִי הַתַּחֲנָה הַסּוֹפִית שֶׁלָּנוּ

העלון מופק ע"י עמותת **אוהבים להיות יהודים**.
לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

"נכון שיכתוב בצורת ספר השיעורים שלומד. בברכה להצלחה..."

(הוראת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, מתוך מכתבו אל הרב גינזבורג מימי אלול ה'תשמ"א)

בס"ד

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל בכל מקומות מושבותיהם ובתוכם לקוראינו היקרים. לפניכם גליון נפלאות ל**שבת פרשת נשא,** מלא ב**כל טוב לכל המשפחה.**

השבוע בגליון:

אנחנו עדיין באווירת חג השבָעות, בעיצומם של "ימי התשלומין", והגליון הנוכחי ספוג באווירת "זמן מתן תורתנו", עם שפע דברי תורה המתאימים גם לימים שאחרי החג.

בחלק הראשון השבוע **שלשה שיעורים** – "רצוננו לראות את מלכנו", תורה משולשת, לשתול אמונה ותקוה.

השיעור הראשון – "**רצוננו לראות את מלכנו**" – הינו שיעור באנגלית שנמסר לרגל חג השבועות לקבוצת לומדים ותיקה, בראשות הרב שלמה כ"ץ (בעל המנגן), לרגל סיום הספר "תיקון המדינה". בשיעור מרתק ושוה לכל נפש, הרב מקשר בין מלכות שמים למלכות ישראל, עם הרבה נגיעות אקטואליות. מומלץ!

השיעור השני – **תורה משולשת** – הינו הראשון בסדרת שיעורים קצרים באנגלית על התנ"ך, שהרב התחיל להקליט כחלק מחזון המהפכה הרביעית. השיעור הראשון סוקר את מבנה התנ"ך ונותן לו משמעות פנימית. המשך יבוא בע"ה.

בשיעור השלישי – לשתול **אמונה ותקוה** – יש התבוננות על בריאה ובריאות, על היכולת 'להשתית חיים' ועל האמונה והתקוה שהן כלי הכרחי לכך. זו התבוננות שנמסרה בנסיבות מיוחדות – בקשה מהרופא המשתית של הרב, שהעביר את תוכן הדברים בהרצאה שמסר בשבועות (כשהחדש כבר נציין בע"ה שנה להשתלה – פרטים בגליונות הבאים בע"ה).

אנו נפרדים (לעת עתה) מהמדורים פרקי אבות ופניני ספירת העומר, אשר ליוו אותנו בתקופה האחרונה – אך לא נפרדים מלימוד פרקי אבות בשבתות הקיץ, כמנהג ישראל – וחוזרים למדור **ביאורי תפלה** העוסק הפעם בתפלת שחרית של שבת.

במדור **מענות** – ברכה חמה לפרויקט 'קהילת הלומדים' של בית הספר לתורת הנפש (מוזמנים להצטרף). ונחתום ב**מדור לילדים**, בו רָזִי ילמד אותנו על הברכה המשולשת בתורה ועל "בלי גבול בגבול".

שבת שלום ומבורך,

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת במדבר הבעל"ט:

נ"ך יומי – שמואל ב' פרקים יד־כ; **משנה – סנהדרין** פרק ט.

רוצים להבין עוד?
עברו לשיעור הבא

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

להתאהב במלך

פעמיים בכל יום, בקר וערב, אנחנו ממליכים את ה' בקריאת שמע. בפרשה הראשונה אנחנו מקבלים עלינו "**ע**ול **מ**לכות **ש**מים" (ר"ת "**שמע**") ובפרשה השניה אנחנו מקבלים עלינו "עול מצוות". כך אמר ה' לישראל במעמד הר סיני — "קבלתם מלכותי באהבה, קבלו גזרותי".

גם בהכנה למתן תורה, עוד לפני הכרזת "נעשה ונשמע", בה קבלנו על עצמנו מראש את כל גזרות ה', עלתה מתוכנו התביעה "רצוננו לראות את מלכנו!", כבסיס לקבלת עול מלכות שמים. הכתרת המלך דומה לחתונה — כשם שהחתן והכלה כורתים ברית גם המלך והעם כורתים ביניהם ברית. לכריתת הברית בין החתן והכלה יש אין־ספור השלכות בחייהם המשותפים, אבל לכל פרטי־הפרטים של חיי הנישואין קודם הקשר האישי ביניהם — מציאת החן והחזון המשותפים, עליהם מבוססים חיי נישואין מאושרים, בע"ה. לכן, אי אפשר להתחתן בלי שהחתן והכלה יפגשו ויחליטו שהם רוצים זה בזו וזו בזה. באותו אופן, כדי לקבל את עול מלכותו של המלך על העם לראות אותו, להתמלא חשק להמליך אותו ומתוך כך גם לעורר במלך רצון למלוך על העם. ההתמסרות והבטול המוחלטים של העם כלפי המלך — המתבטאים בהשתחוואה אפים ארצה — מגיעים רק כאשר רואים את המלך וחפצים בו באמת.

"מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא". כשם שלהמלכת ה' קדם הרצון לראותו, כך העמדת מנהיג־מלך אמתי — עד למלך המשיח, לו אנו מקווים — מתחילה מהרצון של "מלך ביפיו תחזינה עיניך". הבסיס למלכות לא יכול להיות רק הסכמה על פרטי הדרך הנכונה להנהגת המציאות (ובאמת גם אי אפשר לצפות את המציאות המשתנה, ולכן אי אפשר לנסח מצע מספיק קולע ומפורט, ובסופו של דבר "לב מלכים אין חקר" בהנהגת המציאות לפרטי פרטיה). העם צריך להתאהב בדמותו של המלך, להתמלא באמון עמוק בו, ומתוך כך לפעול בחשק והתמסרות למימוש חזונו של המלך.

תפקידו הראשון של המלך הוא ללכד את העם — "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל". כיצד ניתן לאחד עם של ברי־דעת, בו לכל אחד יש דרך יחודית עם דעה מוצקה על כל דבר? המלך יכול ללכד את העם רק סביב דמותו שלו, כשהוא לוכד את הלב של כולם באמצעות הכריזמה שלו ("הוד מלכות" ונשיאת חן הבאים דווקא מתוך הענוה של המלך).

ניסן הוא "ראש השנה למלכים ולרגלים" ושלשת הרגלים קשורים גם למעגל השנה של מלכי ישראל (כאשר כל חג נקרא עצרת, כינוי למלכות, כפי שנאמר על המלך הראשון "זה יעצֹר בעמי"): הכל מתחיל מלידת העם בחג החרות — כשנולד עם שיש לו רצון חפשי להמליך עליו מלך (שהרי "אין מלך בלא עם"). ההמשך הוא הופעת המלך והצבת חזונו וגזירותיו בזמן מתן תורתנו. סיום התהליך הוא בסוכת שלום הנפרשת על המלכות — כשהמלך והעם מתחברים באהבה ונוצרת מדינה שמחה ומתוקנת.

שיעור

קבלת התורה ותיקון המדינה

"רצוננו לראות את מלכנו"

קיצור מהלך השיעור

הרב שלמה כ"ץ – ידיד ותיק לעבודת ה"ברוב שירה וזמרה" בפרויקטים מוזיקליים ובהתוועדויות – הוא גם רב קהילת "שירת דוד" באפרת והוא מעביר במשך שנים שיעורים רבי־משתתפים בקהילתו ובאופן מקוון. לאחרונה הסתיים סבב לימוד ארוך של הספר **תיקון המדינה**, והוא הגיע עם חלק מהתלמידים למפגש מיוחד. כראוי לימים הללו, העיסוק העיקרי היה בעניני **קבלת מלכות ה'** במעמד הר סיני ובהכנות אליו, אבל הכל מתוך נגיעה בסוגית **המלכות המתוקנת**. **פרק א** עוסק בשתי הכנות למתן תורה – הכרזת **"רצוננו לראות את מלכנו"** והכרזת **"נעשה ונשמע"** – שהן תהליך של **התחברות** אל המלך, **קבלת מלכותו** ואחר כך קבלת **גזרותיו**. **פרק ב** עוסק בסוד המלה **עצרת** – שרש **עצר** (וכיוצא בו שרש **לכד**) – ומגלה את **ממד המלכות בכל שלשת הרגלים**.

א. שתי הקדמות למתן תורה

"נעשה ונשמע" ו"רצוננו לראות את מלכנו"

אנחנו נמצאים בשלשת ימי הגבלה – ההכנה הסמוכה לשבועות, חג מתן תורה. יש שתי אמירות־הכנות של עם ישראל לפני הגילוי של מתן תורה, שחשוב שיהיו במודעות שלנו:

הדבר המפורסם יותר הוא שלפני שקבלנו את התורה היינו צריכים לומר "נעשה ונשמע"[א]. משה רבינו מביא אלינו את דברי ה' ואנחנו אומרים "כל אשר דבר הוי' נעשה ונשמע". החידוש של האמירה הזו היא שמקדימים "נעשה" ל"נשמע"[ב]. קודם כל "נעשה", ואם נעשה כמו שצריך, מתוך קבלת עול, העשיה עצמה תהיה הכלי להבנה עמוקה של מה שעשינו. בעשית המצוות עושים כלי להבנה עמוקה של המצוה – רק אם תעשה־תקיים את המצוה תוכל להבין אותה, אבל אם לא תעשה אותה היא לא תהיה

נרשם ע"י איתיאל גלעדי, שיעור כ"ד אייר פ"ה, כפר חב"ד.

א שמות כד, ז.

ב שבת פט, ב.

יש לנו רצון עמוק לראות את המלך עצמו, איננו רוצים לקבל את תורתו יתברך דרך שום אמצעי כו', אלא ישירות מה', ודווקא בדרך של "פנים בפנים"

מובנת. זהו חידוש. העולם הלא־יהודי לועג לנו על האמירה "נעשה ונשמע" — "עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו"[ג] (עם פזיז שהקדמתם פיכם לאזניכם). אמרנו בפה "נעשה" לפני ששמענו באזנים, "ונשמע", מה ה' דורש מאתנו. זו תכונה פנימית ועיקרית של עם ישראל (מצד היותנו ה"עזין שבאומות" עוד טרם מתן תורה, כנודע[ד]) — שאנו (גם בטבע הראשון שלנו) מוסרים את עצמנו לתורה ומצותיה. זו הכנה נצרכת למתן תורה.

אך יש הכנה שניה, גם היא חשובה והכרחית. "נעשה ונשמע" הוא פסוק מפורש, אבל חז"ל אומרים[ה], ורש"י מביא זאת בפירושו לתורה[ו], שבהתחלה ה' דבר אתנו רק דרך הצינור של משה רבינו, לא ישירות אלינו. אבל עם ישראל (ה"עזין שבאומות", כנ"ל) הביע התנגדות ואמר "רצוננו לראות את מלכנו". כמו שנסביר, הדרישה הזו באה עוד לפני "נעשה ונשמע". יש לנו רצון עמוק לראות את המלך עצמו, וה' מקבל את טענתנו (שאיננו רוצים לקבל את תורתו יתברך דרך שום אמצעי כו', אלא ישירות מה', ודווקא בדרך של "פנים בפנים דבר הוי' עמכם"[ז]) ואומר לנו ישירות את שני הדברות

כמו שכדי לבחור בן־זוג חייבים קודם לראות אותו, כך בשביל לבחור את ה' כמלך, להתחתן אתו כביכול, צריך קודם לראות אותו

הראשונים, בניגוד לשאר התורה שמקבלים מפי משה. חז"ל דורשים[ח] "תורה צוה לנו משה"[ט] — משה צוה אותנו **תריא** מצוות, כמנין **תורה**, אבל את שתי המצוות הראשונות, "אנכי" ו"לא יהיה לך"[י] (שהן כנגד שני פרצופי הכתר, עתיק ואריך, כמבואר במ"א[יא]) שמענו ישירות מפי הגבורה (סוד הגבורה דעתיק יומין המתלבשת בחכמה סתימאה דאריך אנפין, וד"ל). במתן תורה חושי הראיה והשמיעה מתכללים יחד, "וכל העם רואים את הקולות"[יב], ובזמן בו שמענו ישירות את הדברות, לא דרך משה רבינו, ראינו את ה' מדבר את הדברות כביכול.

קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות

כל הענין של קבלת תורה הוא קבלת עול מלכות שמים. חז"ל מלמדים[יג] שיש שתי קבלות שצריך לקבל — "קבלו מלכותי ואחר כך קבלו גזרותי"[יד]:

דבר ראשון, צריך לקבל עול מלכות שמים — לבחור את ה' שיהיה המלך שלנו. על מנת לקבל עלינו עול מלכות שמים בשלמות אנו רוצים לראות את מלכנו. כמו שכדי לבחור בן־זוג חייבים קודם לראות אותו[טו], כך בשביל לבחור את ה' כמלך, להתחתן אתו כביכול ("ביום חתונתו"[טז]

ג שם פח, ב. כתובות קיב, א.
ד ביצה כה, ב (וראה גם הנרות הללו נר רביעי).
ה מכילתא פרשה בחדש פ"ב.
ו רש"י לשמות יט, ט.
ז דברים ה, ד.
ח שמות־רבה לג, ז.
ט דברים לג, ד.
י שמות כ, ג.
יא ראה שיעורים בסוד ה' ליראיו ח"א עמ' קנו; מבחר שיעורי התבוננות חי"ד עמ' 82. ועוד.
יב שמות כ, טו.
יג ברכות פ"ב מ"ב.
יד ראה מכילתא יתרו ו. ורמז: **מלכות וגזרות** עולה 1118, "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**" (דברים ו, ד). במשנה (שבהערה הקודמת) הפרשה הראשונה (ובראשה הפסוק הראשון, "שמע ישראל") היא קבלת עול מלכות שמים והפרשה השניה ("והיה אם שמוע") הוא קבלת עול מצוות, אבל יש לומר שהכל רמוז בפסוק הראשון – "**שמע**" היינו עול **מ**לכות **ש**מים (אבודרהם דיני ק"ש) ו"הוי' אלהינו" כבר רומז לקבלת עול מצוות, וד"ל.
טו קידושין מא, א.
טז שה"ש ג, יא.

זה מתן תורה"[יז]), צריך קודם לראות אותו. אנחנו רוצים לבוא לפני המלך שלנו ולהשתחוות לו, אבל אי אפשר להשתחוות לו, להתבטל לפניו לגמרי[יח], בלי לראות אותו קודם (כפי שמשתחווים לה' רק בבית המקדש[יט], בו באים לראות את ה'[כ]). לכן אנחנו לא רוצים להסתפק בדיבור של משה רבינו, עם כל כמה שהוא גדול, אלא "רצוננו לראות את מלכנו". האמירה הזו היא בעצם "קבלת עול מלכות שמים".

אבל אחר כך צריך עוד קבלה — "קבלת עול מצוות". אחרי שיש לנו מלך אנחנו צריכים לקבל את הציווים שלו, לעשות מה שהוא אומר (היינו להיפקד ממנו בזרעא חייא וקיימא של ריבוי מצות מעשיות, תולדותיהם[כא] של "ועמך כֻּלם צדיקים"[כב], על ידי ששומרים את פקודותיו). קבלת עול מצוות הולכת יחד עם שכר ועונש. קבלת עול מלכות שמים לא שייכת עדיין לשכר ועונש, היא מעליהם, ה' עוד לא צוה לנו מה צריך לעשות ומה לא — קודם אנו מקבלים אותו כמלך, ורק אחרי שהוא מלך אזי הוא מצוה לנו מצוות ששייך בהן שכר למי שמקיים אותן ועונש למי שעובר עליהן. גם בנוגע למלך ישראל — על העם קודם לבוא אל המלך, לבחור אותו, להכתיר אותו למלך. רק אחרי שבוחרים את המלך, מתחייבים לקיים את כל מצוות המלך.

שוב, בשני הדברות שאנחנו מקבלים ישירות מה' יש קבלת עול מלכות שמים, ובשאר הדברות ובכל מצוות התורה יש קבלת עול מצוות. הדבר הראשון שאנו אומרים הוא "רצוננו לראות את מלכנו", זו קבלת עול מלכות שמים, ומתוך כך באים ל"נעשה ונשמע", שכל מה שהמלך שלנו יצוה אותנו נעשה. עוד לפני שאנחנו יודעים מה הוא יאמר לנו לעשות — אנחנו מתחייבים לעשות אותו[כג]. הסוד הוא שרק בדרך הזו נזכה להבנה מלאה ופנימית של רצון ה'. בהתחלה בא הרצון שלנו ואז בא הרצון שלו. המצוות הן הרצון שלו, אבל לפני שהוא מגלה את הרצון שלו עלינו לגלות את הרצון שלנו — אנחנו רוצים שאתה תהיה המלך שלנו.

> קבלת עול מלכות שמים לא שייכת עדיין לשכר ועונש, היא מעליהם. קודם אנו מקבלים אותו כמלך, ורק אחרי שהוא מלך הוא מצוה לנו מצוות ששייך בהן שכר ועונש

טעמי תורה

את כל שש המלים הללו — "רצוננו לראות את מלכנו", "נעשה ונשמע" — אנחנו אומרים. לא ה' אומר לנו, אלא אנחנו אומרים לה' — אומרים שהרצון שלנו לראות את ה' ואומרים שאנחנו מתחייבים לעשות את מה שה' יגיד. יש לנו חוש יהודי פנימי, שזו הדרך היחידה להגיע לשמיעת־הבנת טעמי מצוות. משיח בא לגלות טעמי מצוה[כד] — בסוף נבין את טעמי המצוות — אבל אי אפשר להבין אותם בלי לעשות כלי, והכלי הוא לעשות אותם בלי הבנה.

לכן יש מחלוקת בחז"ל האם לדרוש טעמי תורה או לא[כה]. היחיד שסובר שאפילו כעת אפשר וצריך להבין וללמוד, הלכה למעשה, את

יז תענית כו, ב.
יח ראה תניא פל"ט.
יט רמב"ם הלכות ע"ז פ"ו ה"ו־ז.
כ חגיגה ב, א.
כא רש"י על בראשית ו, ט.
כב ישעיה ס, כא.

כג כך יש המפרשים בפשט (ראה רשב"ם, חזקוני ועוד) ש"נעשה" היינו התחייבות לקיים מה שה' צוה עד כה (מהמצוות שנצטוו לפני מתן תורה ועד למצוות ההכנה למתן תורה בהן נצטוו זה עתה) – על דרך "כל הדברים אשר דבר הוי' נעשה" שנאמר בסמוך (שם כד, ג; וראה עד"ז שם יט, ח) – ו"ונשמע" היינו המצוות שטרם שמעו, אלא שרוצים לשמוע עוד ולקיים את כל מה שישמעו, ודוק.
כד ראה רש"י על שה"ש א, ב; לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.
כה ב"מ קטו, א. ובכ"מ.

טעמי המצוות — הוא רבי שמעון בר יוחאי, כי הוא מחובר לתורת משיח, לנשמתא דאורייתא, הסוד של התורה. ההבנה המלאה של טעמי מצוה תהיה בעתיד. שתי המלים "נעשה ונשמע" הן כמו הוה ועתיד. "נשמע" שייך בקבלה לבינה[כו], שהיא העתיד לבוא[כז]. אבל יש נשמות גדולות שכן מסוגלות להתקשר גם כעת לעתיד ולחוש אותו בעשיה עכשיו. כתוב "שכר מצוה מצוה"[כח], וההסבר הוא שהשכר הוא המצוה בעצמה[כט]. מה הכוונה? הבנה מלאה ופנימית של המצוה שמקיימים. זו שמיעה פנימית, שבאידיש נקראת 'דערהער', הבנה פנימית של מה שעושים ומקיימים בפועל. כתוב "היום לעשותם"[ל], למחר לקבל שכרם"[לא] — "היום לעשותם" היינו "נעשה", "ומחר לקבל שכרם", לעתיד, היינו "ונשמע". "**ונשמע**" אותיות **שמעון**, רמז לרבי שמעון בר יוחאי, התנא שגם עכשיו דורש טעמי מצוה.

המצוות הן הרצון של ה' מאתנו, אבל הרצון שלנו הוא לראות את מלכנו

עוד לפני המודע, יש לנו רצון קיומי לראות את מלכנו, את מי שהולך לתת לי את המצוות שלו

פרצוף הנוקבא

איך אפשר לתרגם את כל זה למבנה קבלי? רוצים לכוון את שש המלים הללו לספירות. בזכות השיעור הקבוע שלכם, אני בטוח שכולם כבר מכירים את המושגים. שוב, כמו שאמרנו, את כל המילים הללו אנחנו אומרים ('אנחנו' היינו כנסת ישראל, ספירת המלכות בקבלה) — הספירות שנסביר כעת הן הספירות של הפרצוף שלנו, של כנסת ישראל (פרצוף הנוקבא בלשון הקבלה).

המלה הראשונה היא "רצוננו" — אנחנו רוצים. זהו הרצון של פרצוף כנסת ישראל (ושל נפש כל יהודי בפרט). רצון הוא כתר. גם הרצון של ה' הוא כתר — **כתר** הוא המנין של **תריג** מצוות דאורייתא ועוד **ז** מצוות דרבנן. בקבלה קוראים למצוות **תרך** עמודי אור — כל מצוה היא עמוד של אור[לב] (המחבר את העליון לתחתון, עמוד המחבר את ה'תקרה' ל'רצפה'[לג]). המצוות הן הרצון של ה' מאתנו, אבל הרצון שלנו הוא לראות את מלכנו. שוב, הרצון הוא הכתר.

הכי חשוב ביחס בין שתי האמירות האלה, שהראשונה היא ראיה והשניה היא שמיעה. יש חמשה חושים, אבל שני היסודיים ביותר הם ראיה ושמיעה, שבקבלה הם חכמה ובינה[לד]. "נעשה ונשמע" פירושו נעשה ואז נבין. שוב, ב"רצוננו לראות את מלכנו" ה"רצוננו" הוא הכתר. רצון הוא בעל־מודע, כי המודע מתחיל מחכמה. אנחנו אומרים שהרצון שלנו הוא עוד לפני המודע, יש לנו רצון קיומי — כלומר, רצון שבלעדיו אין קיום ('איני יכול לחיות בלי זה'[לה]) — לראות את מלכנו, את מי שהולך לתת לי את המצוות שלו. הרצון הוא הכתר של הנשמה היהודי, ומהו הרצון? לראות. ראיה

כו ע"ח ש"ד (אח"פ) פ"א. ובכ"מ.
כז ראה זהר ח"ב כז, ב (בתוספתא). ע"ח שט"ו (הזווגים) פ"ה. ובכ"מ.
כח אבות פ"ד מ"ב.
כט של"ה תולדות אדם בית חכמה אות קפו.
ל דברים ז, יא.
לא עירובין כב, א.

לב פרדס שער ח פרק ג; ראה תניא אגה"ק כט.
לג ראה כתר תורה לר"ד ויטאל (הובא בתורת העולה ח"ג פל"ח). של"ה יתרו תטז, א. תניא אגה"ק כט. וראה פרדס רמונים ש"ח פ"ג. ועוד. ורמז: **תקרה**־**רצפה** עולה 1080, ועם **עמוד** עולה 1200, י"פ **עמוד**.
לד ע"ח ש"ד פ"א. ובכ"מ.
לה כמו שאמר רבי אייזיק מהומיל לאדמו"ר הזקן על מנת שיאמר לפניו דברי אלקים חיים (תולדות יצחק אייזיק פי"ד עמ' 196) – אין לו חיים, כפשוטו, בלי לשמוע מפי הרבי דברי אלקים חיים. הוא גם חייב לראות את הרבי מדבר אליו, כפי הידוע במעלת ראית פני הרב בשעה שהוא מגלה תורה, כפי שמשה רבינו דבר אל העם ללא מסוה (שמות לד, לד), וכמאמר רבינו הקדוש ביחס לרבי מאיר (עירובין יג, ב), ודוק.

היא חכמה. איך שני אלו נקראים יחד בקבלה? **י** וקוצו של **י**. ה־**י** היא חכמה והקוץ שעל ה־**י** הוא כתר. הנקודה העליונה, הקוץ שמצביע למעלה, היא רצון וה־**י** עצמה היא חכמה.

מהי הבינה? "ונשמע". חכמה ובינה, ראיה ושמיעה, הן "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"[לו]. השמיעה היא התכלית של האמירה השניה והראיה היא התכלית של האמירה הראשונה והן מתחברות יחד.

מה נשאר לנו בספירות? לאיפה שייך "נעשה"? באופן הפשוט, עשיה היא מלכות[לז] (לפעמים אנו מסבירים[לח] ששרש העשיה, "נעשה", הוא דוקא בחכמה, סוד "כֻּלָּם בחכמה עשית"[לט], אך "הוי' בחכמה יסד ארץ"[מ], "אבא יסד ברתא"[מא] דווקא, "ברתא" היינו ספירת המלכות). יש מלך, הוא נותן מצוות (כל מצוות התורה הן "מצות המלך"), וצריך לעשות־לקיים אותן בפועל ממש — העשיה כפשוטה היא עיקר הביטוי שלנו לקבלת מלכותו של ה', שאנחנו עושים מה שה' אומר לנו לעשות. יש הרבה הסברים בקבלה למה ה' ברא את העולם[מב]. אחד מהם שהוא רצה להיות מלך. אף אחד מהטעמים למה ה' ברא את העולם לא מספיק־מספק, כי אי אפשר להבין באמת למה ה' ברא את העולם (הרי "אילו ידעתיו הייתיו"[מג]). אבל, בכל אופן, כתובים ארבעה טעמים, והרביעי שבהם (מלמעלה למטה) הוא הרצון להיות מלך — מחשבת "אנא אמלוך"[מד], הרצון למלוך. "אין מלך בלא עם"[מה], והעם הוא מי שעושה מה שהמלך אומר.

> לעתיד לבוא תתבטל ה־**ו** של שם הוי' – **ו** החיבור, כח החיבור של עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא – היות שהחיבור בין הממד הנסתר לממד הנגלה יהיה 'עצמי', ללא צורך בכח מיוחד לחבר אותם

אם כן, "נעשה" היינו מלכות ו"נשמע" היינו בינה. מה היחס ביניהם? היחס של "רצוננו לראות" מאד ברור, קוצו של **י** ו־**י**, שתי ספירות סמוכות. אבל ב"נעשה ונשמע" יש 'דילוג' ממלכות לבינה. איך קוראים לקשר הזה? "מי [בינה] זאת [מלכות] עולה מן המדבר"[מו]. אחד מיסודות הלימוד של הבעל שם טוב[מז] הוא שצריך לייחד את הבת ("זאת") ואת האם ("מי", "אם לבינה תקרא"[מח]), רחל ("זאת") ולאה ("מי"), דבור ומחשבה, או במקרה שלנו עשיה ומחשבה. לחיבור הזה קוראים "הא בהא תליא" — שתי אותיות **ה** בשם הוי'. "רצוננו לראות" הוא בדרך של אור ישר, מהכתר לחכמה, מקוש"י ל־**י**, אבל "נעשה ונשמע" היינו אור חוזר מ־**ה** תתאה ל־**ה** עילאה (כתוב בקבלה[מט] שלעתיד לבוא תתבטל ה־**ו** של שם הוי' — **ו** החיבור, כח החיבור של עלמא דאתכסיא, **ה** עילאה שבשם, מחשבה, ועלמא דאתגליא, **ה** תתאה שבשם, דבור ומעשה — היות שהחיבור בין הממד הנסתר לממד הנגלה יהיה 'עצמי', ללא צורך בכח מיוחד

לו ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א קכג, א.
לז **סוד ה' ליראיו** ש"ו פ"ח.
לח ראה **ענין התפלה וההתבוננות** עמ' קכד.
לט תהלים קד, כד.
מ משלי ג, יט.
מא זהר ח"ג רמח, א; תקו"ז תקון כא (סא, ב).
מב ראה **סוד הוי' ליראיו** ש"ו.
מג ספר העיקרים מאמר ב ספ"ל.

מד מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב עמ' תלב; כתובים ח"א עמ' קצה. ובכ"מ בדא"ח.
מה רבינו בחיי על בראשית לח, ל; עמק המלך שער שעשועי המלך פ"א; ספר החיים פ' הגאולה פ"ב; תניא שעהיוה"א פ"ד.
מו שה"ש ג, ו; ח, ה.
מז כש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) סעיפים סד־א, תה.
מח משלי ב, ג.
מט ראה ספר הליקוטים על זכריה יד, ט; ע"ח ש"י סופ"ג; אמת ליעקב מערכת ע"ח אות מ סעיפים סג ו־רסו; שיעור ל' אדר א' ע"ט (וראה ספר היחוד לרבי חמאי גאון וספר הפליאה ד"ה "ויאמר אלהים נעשה אדם" שגם לכתחילה האות ו היא מעין 'תוספת' בשם הוי').

פעמיים אהבה מובן כ"ואהבת את הוי' אלהיך" ו"ואהבת לרעך כמוך" וגם פעמיים אחד היינו "הוי' אחד" ו"מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ"

לחבר אותם, והוא סוד "רחל הגדולה"[נ] לעתיד לבוא, החיבור העצמי של שתי האחיות, שני פרצופי המחשבה והדבור־מעשה, וד"ל).

שוב, יש כאן עשיה שעולה לשמיעה, וראיה שיוצאת מהרצון העמוק שלנו. אנחנו אומרים "רצוננו לראות את מלכנו", קבלת עול מלכות שמים, ומתוך כך באים ל"נעשה ונשמע", קבלת עול מצוות. זו התבוננות פנימית לימים האלה שאנחנו נמצאים בהם.

אהבת ישראל ויראת הוי'

אנחנו אוהבים לעשות גימטריות (סוד "עיניך ברכות בחשבון" ו"באו חשבון", 'מצוה' בתורה, ואחת משבע דרכי לימוד תורת אמת בזהר), אז נראה גימטריא מאד יפה: כמה אותיות יש בארבע המילים "רצוננו לראות את מלכנו"? 18, **חי**. הבעל שם טוב למד מאחיה השילוני, שנקרא בעל הח"י[נא]. למה? כי ח"י רומז לשתי המדרגות העליונות של הנשמה, שני המקיפים, **ח**יה־**י**חידה, ה־**י** וקוש"י. כמה אותיות יש בשתי המלים "נעשה ונשמע"? 9. אם כן, גם במלים וגם באותיות יש כאן יחס של "שלם וחצי"[נב]. זה כבר דבר יפה. יש כאן שני עדים ש"רצוננו לראות את מלכנו" הוא כפול ("כפלים לתושיה") מ"נעשה ונשמע".

הגימטריא שנעשה כעת היא רק על המלים "**רצוננו לראות את מלכנו**" (על הגימטריא של "נעשה ונשמע" דברנו פעמים רבות[נג]) — הן שוות 1586, שעולה **אני** פעמים **הוי'**. הרצון שלנו לראות את המלך שלנו שוה לחתימה של הרבה מצוות של התורה, "**אני הוי'**", והכי חשובה שבהן היא "ואהבת לרעך כמוך — אני הוי'"[נד]. רבי עקיבא אומר ש"זה כלל גדול בתורה"[נה], וימי הספירה הם הזמן להתחזק באהבת ואחדות ישראל[נו].

שוב, ארבע המלים הללו — "רצוננו לראות את מלכנו" — שוות "**אני** [פעמים] **הוי'**". הרצון שלנו לראות את ה' מתבטא בסוף בהשתקפות שלו בנו. המצוה להתדמות לה'[נז] מתבטאת הכי הרבה בכלל הגדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך", ו"אני הוי'" משתקף במי שאוהב כל יהודי. הפשט בחז"ל הוא ש"רעך" היינו כל יהודי, אבל בראשונים יש מפרשים[נח] שהולך גם על גוים טובים — כל מי שהוא "רעך" באנושות. אמרנו את כל זה רק בשביל להסביר ש"אני הוי'" הוא לא רק חתימה של המצוה, תוספת אחרי המצוה עצמה, אלא חלק ממש מהמצוה. עוד רמז לכך הוא ש"**ואהבת את הוי' אלהיך**"[נט] שוה בדיוק "**ואהבת לרעך כמוך אני הוי'**". אין שויון בין שתי האהבות הללו בלי המלים "אני הוי'".

כל הביטוי שוה **אני** פעמים **הוי'**, ו־**הוי'** שוה פעמיים 13 — פעמיים **אחד** שהן פעמיים **אהבה**. פעמיים אהבה מובן כ"ואהבת את הוי' אלהיך" ו"ואהבת לרעך כמוך" וגם פעמיים אחד היינו "הוי' אחד"[ס] ו"מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ"[סא]. בתוך הביטוי יש רק מלה אחת שהיא בעצמה כפולה של 13 — "**לראות**".

נ ראה הקדמת רחובות הנהר (ובהערת השמ"ש שם אות קיד); בניהו על הקדמת תקו"ז (מאת רי"ח, בעל הבן איש חי) ג, א ובתקון לט (עט, א) בשם אביו.

נא ראה סה"ש ת"ש (לה"ק) ש"פ פנחס (עמ' קסג).

נב ראה אמרי שפר (לרבי אברהם אבולעפיא) ח"ג; שכינה ביניהם פ"א אות ז (עמ' צז ואילך).

נג ראה לדוגמה מעין גנים פרשת חקת. ובכ"מ.

נד ויקרא יט, יח.

נה בראשית רבה כד, ז.

נו ראה שיחת ש"פ בחקתי כ"ב אייר תשמ"ו; ש"פ בהר ט"ו אייר וש"פ בחקתי כ"ב אייר תשמ"ט.

נז רמב"ם הלכות דעות פ"א ה"ו.

נח ראה רבינו בחיי על שמות כ, יג (ועד"ז בתדא"ר פט"ו על "לא תעשק את רעך"). וראה מאמרי הראי"ה עמ' 252.

נט דברים ו, ה.

ס שם ו, ד.

סא שמואל־ב ז, כג.

לראות עולה 637, 13 פעמים 7 ברבוע. המספר הזה שוה בדיוק **יראת הוי'** — "ראשית חכמה יראת הוי'"[סב]. כאשר קבלנו את התורה בהר סיני כתוב "ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו"[סג]. כל הגילוי שהיה, ופריחת הנשמה שלנו על כל מלה — הכל בשביל שתהיה יראת ה' על פנינו. חז"ל אומרים[סד] שיראת ה' על הפנים היא בושה — יראת בשת. המלה הראשונה בתורה, "**בראשית**", היא צירוף אותיות **ירא־בשת**[סה]. יראה־בושה על הפנים היא החויה הכי הפנימית של נפש היהודי. אנחנו מסבירים[סו] שהחויה הזו היא הרגשה שאני, עצם היותי כמציאות נפרדת מאחדות הוי', כמו כתם שחור על סדין לבן — אני מתבייש להיות, בושה קיומית אמתית. יש בושה שלילית, אבל זו הבושה החיובית של "ישראל רחמנים בישנים וגומלי חסדים"[סז]. בפרצוף שעשינו כאן אמרנו ש"לראות" היינו החכמה, והחכמה היא־היא יראת ה', "ראשית חכמה יראת הוי'". **בראשית**, אותיות **ירא־בשת**, מתורגם "בחוכמא"[סח].

> יראה־בושה על הפנים היא החויה הכי הפנימית של נפש היהודי. אני מתבייש להיות, בושה קיומית אמתית

> בשביל לאהוב באמת יהודי צריך הרבה אהבה והרבה חכמה – חכמה איך לאהוב, איך לבטא את האהבה

אם המלה הזו היא כפולת 13, ממילא כל שאר המילים בביטוי הן גם כפולת 13. כמה שוה 1586 פחות 637? 949, **אהבה** פעמים **חכמה**, ששוה בדיוק **אהבת ישראל**. אנחנו מסבירים שבשביל לאהוב באמת יהודי צריך הרבה אהבה והרבה חכמה — חכמה איך לאהוב, איך לבטא את האהבה[סט] (יתכן שיש לך אהבה לאהובך אבל אין לך חכמה לדעת איך לבטא את האהבה כדי שהאהוב ירגיש כמה שאתה אוהב אותו ו"כמים הפנים לפנים"[ע]), כאשר הכל צריך להיות מתוך המדה הפנימית של החכמה, מדת הבטול, בטול ה'אני' החוצץ ביני לבין רעי. לכן **אהבה** פעמים **חכמה**, 13 פעמים 73, שוה **אהבת ישראל**.

לפי זה, "**רצוננו לראות את מלכנו**" היינו הרכבה של **יראת הוי'** ו**אהבת ישראל**. יש כאן הבנה פשוטה, שחזרנו עליה הרבה פעמים[עא] — לימוד של הבעל שם טוב — שיראה צריכה להיות רק ישירות לה'. אבא של הבעל שם טוב צוה אותו, צוואה אחרונה, כשהיה ילד — אל תפחד משום דבר ומאף אחד חוץ מה'[עב]. יראה הולכת ישירות אל ה'. היראה מה' היא לא יראת ענש, היא יראה (awe) מעצם נוכחות ה'. אבל אהבה צריכה להיות "ואהבת לרעך כמוך" — לאהוב את ישראל, לאהוב אנשים (כמו שאבא של הבעל שם טוב סיים — "ותאהב כל יהודי"). אדמו"ר הזקן לימד אותנו[עג] שהשיא של האהבה, אהבת ה', הוא אהבת ישראל — לאהוב מה שהאהוב אוהב. אם אתה אוהב משהו, האהבה צריכה להתפשט גם למה שהוא אוהב — אז זו אהבה שלמה. אם כן, השיא של אהבת ה' עצמה הוא אהבת ישראל.

סב תהלים קיא, י; משלי ד, ז.
סג שמות כ, יז.
סד נדרים כ, א.
סה תקו"ז תקון כח.
סו ראה שיעורים בסוד ה' ח"א עמ' קיד. ובכ"מ.
סז יבמות עט, א.
סח תרגום ירושלמי לבראשית א, א.

סט ראה **אני לדודי ודודי לי** עמ' יד־יח.
ע משלי כז, יט.
עא ראה אור ישראל ח"א ש"ב בשני הסיפורים הראשונים.
עב שבחי הבעש"ט פ"א. וראה אור ישראל ח"א ש"ב בשני הסיפורים הראשונים.
עג ראה לוח "היום יום" כ"ח ניסן.

העם תבע מלך, וה' – קצת בדיעבד – הסכים לעם שיהיה מלך. זו דוגמה מובהקת לכך שהרצון של העם קודם לרצון (הגלוי) של ה'

ב"**רצוננו לראות את מלכנו**" (רצונ**נו**... מלכ**נו**, של כולנו יחד דווקא) יש הרכבה־יחוד של **יראת הוי' ואהבת ישראל**.

עד כאן דרוש אחד בפני עצמו, על שתי האמירות האלה שהן הכנה למתן תורה.

ב. "למלכים ולרגלים"

עצרת – סוד המלכות

בחז"ל שבועות נקרא עצרת. בתורה שני חגים נקראו עצרת – שביעי של פסח ושמיני עצרת. אבל בחז"ל סתם עצרת הוא חג שבועות. חשוב להתבונן מה המשמעות של עצרת.

הרצון הפנימי העמוק של חייל הוא שיהיה לו מפקד שיתן לו פקודות, הרצון הפנימי של העם שיהיה מלך שיתן לו פקודות – אבל בכל אופן הוא מקבל עול, הוא מסכים להיות מוגבל

שרש **עצר** מופיע כשה' אומר לשמואל להמליך את שאול למלך הראשון על ישראל: שאול הלך לחפש את האתונות של אביו וה' אמר לשמואל שהוא יהיה מלך. לפני כן, **העם תבע מלך, וה' – קצת בדיעבד – הסכים לעם שיהיה מלך**[עד]. זו דוגמה מובהקת לכך שהרצון של העם קודם לרצון (הגלוי) של ה'. ה' אמר לשמואל שמחר יופיע מי שאמור להיות מלך, **ולמחרת, כאשר בא שאול, ה' אמר לשמואל "זה יעצֹר בעמי"**[עה]. זו המלה שרוצים להבין – "יעצֹר"[עו], כמו חג העצרת.

לפי זה, עצרת היא לשון מלכות, ממשלה (rule, govern), וחג העצרת הוא חג של מלכות – קבלת עול מלכות שמים, כנ"ל. אבל זו לא המשמעות השכיחה יותר של השרש **עצר**. מה פירוש לשים מישהו במעצר? לכלוא אותו. זו המשמעות היותר שכיחה של המלה. כשאתה נוהג ברכב ויש אור אדום, מה הוא אומר? 'עצור'. לפעמים גם הצבא או המשטרה מטילים עוצר. מה עוד המשמעות של שרש **עצר**? עצירת זיתים, סחיטת זיתים כדי להפיק מהם שמן זית[עז]. אם כן, יש משמעות של מעצר או עצירה ומשמעות של סחיטה. שתי המשמעויות הללו קשורות כמובן, אבל איך הן קשורות בפשט למלכות או ממשלה? יש תופעה של מלים בעברית שיש להן משמעות של דבר והיפוכו, כמו שרש, שהוא גם במובן של להכות שרש וגם במובן של לעקור־לשרש, ועוד דוגמאות רבות, אבל כאן משמע שהמשמעויות אמנם שונות אך לא מנוגדות, וגם כפולת שם **סג** (**עב־סג** ביחד עולים ג"פ **מה**), סוד בנין המלכות (שם **בן**), שהיא הנושא כאן, על ידי חכמה (**עב**) ובינה (**סג**), וד"ל. המלה הראשונה כאן היא "זה" – סוד נבואה באספקלריא המאירה (לה זוכה כאן שמואל ביחס לשאול), נבואת משה רבינו, הנמשכת משם **עב**, פנימיות אבא – ו־504 היא גם כפולת **זה**, **זה** פעמים **מב**. שם **עב** ושם **מב** הם שמות של **חסד** וגבורה, המשכה והעלאה (ראה שעה"כ ענין כוונת ק"ש ח; פע"ח שער הק"ש פי"ח), כך שיש כאן גם יחוד חו"ב וגם יחוד חו"ג, בסוד "אלהי אברהם" ו"אלהי יצחק" (ראה כוונות האריז"ל לברכת אבות), וד"ל. 504 הוא גם חיבור שני המספרים הידידותיים היחידים שנודעו בימי קדם – 220 (**אהבה רבה**) ו־284 (**עטרה**, כינוי המלכות), והוא מצטרף למספר המשוכלל 496 (**מלכות**) להשלים ל־1000 (שלמות אלף אורות של מתן תורה), בסוד יחוד **לויתן** (496) עם **לוית־חן** (504), לויתן ובת זוגו, וד"ל. הפסוק מתייחס לשאול, וכאשר מצרפים ל־504 **שאול** עולה הכל 841, **כט** ברבוע, **כא** (**אהיה**) בהשראה, כנודע.

עו "**יעצר**" עולה 370, סוד **שע** נהורין ד"אור פני מלך חיים" (משלי טז, טו. ראה זהר ח"ג קכח, ב; קלג, ב; ע"ח שי"ג פי"ד), פני אריך אנפין, תיקון "ואמת" (שמות לד, ו. ראה ע"ח שם).

עז בסוד "ארץ זית שמן" (דברים ח, ח), המין הששי, ספירת היסוד ("וצדיק יסוד עולם"), בשבעת המינים בהם נשתבחה ארץ ישראל. ה"זית" הוא המין הסמוך למלה "ארץ" השניה בפסוק (ראה ברכות מא, ב), ראשית הטבע השני של ארץ ישראל (**טבע שני** בגימטריא **אמת**), וד"ל.

עד שמואל־א ח, ט; שם פסוק כב.

עה שמואל־א ט, יז. וכמה רמזים עמוקים: "**זה יעצר בעמי**" עולה 504, **ז** (האות הראשונה בביטוי) פעמים **עב** שהוא גם **ח** פעמים **סג** – המספר הראשון שהוא גם כפולת שם **עב**

צריך לומר שיש בעומק קשר פנימי ביניהן.

אפשר לומר שכל המשמעויות של השרש **עצר** שייכות לכח הגבול, בו עוסקים במיוחד בשלשת ימי הגבלה[עח]. זה מסביר את הקשר הפנימי. אם אנו ממליכים עלינו כעת את ה', אז צריך לעשות מה שה' אומר לנו. אפילו אם זהו בעצם הרצון הפנימי של האדם — הרצון הפנימי העמוק של חייל הוא שיהיה לו מפקד שיתן לו פקודות, הרצון הפנימי של העם שיהיה מלך שיתן לו פקודות — אבל בכל אופן הוא מקבל עול, הוא מסכים להיות מוגבל, כי רק אם הוא יהיה מוגבל הוא יוכל לקבל אור מוגבל (המתאים ל'כלים' שלו) מהמלך, שהוא באמת אור נעלה מאד.

מלכודת מלכדת

יש עוד שרש דומה לשרש **עצר**: יש היום מפלגה כאן בארץ שנקראת בשם ליכוד. מה הפירוש של ליכוד? הרמב"ם אומר — לפי דרכו שלו בהסבר טעמי המצוות (בפרט במורה נבוכים) — שהמצוה בתורה להעמיד מלך ("שום תשים עליך מלך"[עט]) היא כדי "ללכד את העם"[פ]. מה פירוש ללכד את העם? איחוד או ריכוז (unite, consolidate). אבל יש בשרש **לכד** בתנ"ך גם משמעות של לכידה־תפיסה, כמו ללכוד את העיר וכדומה (capture, catch, ensnare), והיא המשמעות השכיחה יותר של השרש (על דרך הנ"ל ביחס לשרש **עצר**). משרש זה נגזרת גם המלה מלכודת, שגם מופיעה בתנ"ך ("טמון בארץ חבלו ומלכֶדתו עלי נתיב"[פא]). זו תופעה דומה למה שראינו בשרש **עצר**, שיש לו גם משמעות הנראית שלילית וגם משמעות חיובית. כמו שאמרנו, יש כאן ניגוד מסוים — אבל לא ששתי המשמעויות של אותו שרש הן דבר והיפוכו. לכן צריכים לומר שמה שיכול להתקבל כדבר שלילי הוא לא שלילי בעצם, ואדרבה, יש להתעמק כל פעם באיזה הקשר הוא מופיע, ומה התועלת שבו (איך מעצר נצרך למלוכה־ממשלה מתוקנת, ואיך לכידה נצרכת לאיחוד העם).

> מתי תפיסה היא טובה? כשאתה תופס את הלב של האנשים. אז מתגלה הטבע השני שלהם – שהוא הטבע האמתי שלהם – לזהות ולאהוב את המלך

ובנוגע לשרש **לכד** — כדי ללכד־לאחד אנשים אתה צריך ללכוד אותם. מה הכוונה? המלך צריך 'לתפוס' את הציבור וכך לאחד אותו. מתי תפיסה היא טובה? כשאתה תופס את הלב של האנשים. אז מתגלה הטבע השני שלהם — שהוא הטבע האמתי שלהם (**טבע שני** בגימטריא **אמת**[פב]) — לזהות ולאהוב את המלך. לשם כך המלך צריך כריזמה — הכריזמה שלו תופסת את הלב של האנשים, בכך הוא שובה אותם, באופן חיובי, ואז הוא יכול לאחד אותם. לכל אחד מבני העם יש דעה שונה — כמו שרואים היום — מן הקצה אל הקצה. איך אפשר לאחד אותם? רק אם מישהו יעצור־ילכוד אותם יחד. המלך יכול לתפוס את כולם ולאחד אותם.

מלכות בשלשת הרגלים

שתי המלים, עם המשמעויות השונות, שייכות לחג העצרת — החג בו אנחנו בוחרים את ה' להיות המלך שלנו. בשבילנו חג העצרת הוא לרצות את המלך שלנו, לרצות לראות אותו ("רצוננו לראות את מלכנו", "מלך ביפיו תחזינה עיניך"[פג]), לאהוב אותו ולבחור בו (בדומה לבחירת בן/בת זוג, כנ"ל). אבל אמרנו

עח כפי שנתבאר באורך בחלק נוסף של השיעור שטרם פורסם.

עט דברים יז, טו.

פ סה"מ מ"ע קעג. וראה מו"נ ח"ג פמ"ה.

פא איוב יח, י.

פב ראה הטבע היהודי עמ' קמ.

פג ישעיה לג, יז.

שבכל שלשת הרגלים יש עצרת, רק שהעצרת של שבועות היא "עצרת" סתם, עיקר ה"עצרת". צריך להבין את משמעות ה"עצרת" של כל אחד מחגי השנה:

במשנה בתחלת מסכת ראש השנה כתוב שיש "ארבעה ראשי שנים". כתבנו על כך בגילוי דעת שהתפרסם השבוע[פד]. אנחנו נפגשים כי סיימתם את לימוד הספר תיקון המדינה — זהו הסיכום הכי רלוונטי. הראשון בין ארבעת ראשי השנים הוא "אחד בניסן" שהוא "ראש השנה למלכים" וגם "לרגלים". ראש חדש ניסן — יציאת מצרים, קריעת ים סוף — הוא דבר ראשון ראש השנה למלכים, מלכי ישראל שהשנה עבורם מתחילה מניסן, ודבר שני כתוב שהוא ראש השנה לרגלים. אם כן, מתבקש שלכל אחד משלשת הרגלים יש משמעות אחרת של מלכות, משמעות אחרת של תיקון המדינה, משמעות אחרת של "עצרת" (לשון מלכות כנ"ל). מה ההסבר?

> אין מציאות למלכות לפני שהעם מופיע, חפץ במלך ומבקש אותו – "רצוננו לראות את מלכנו". פסח הוא הזמן של יצירת העם שירצה מלך

פסח, גאולת מצרים, הוא לידת העם[פה] — הגוף נולד ביציאת מצרים והנשמה נולדת בקריעת ים סוף (שנקראת לידת הנשמות[פו]). "אין מלך בלא עם". מי בא קודם, המלך או העם? אם המלך לא יכול להיות בלי עם — העם בא קודם. ה' ברא עם בתקוה שהם יהיו העם שלו, שיקבלו את המלכות שלו, ורק אז ה' יהיה מלך בגלוי[פז]. לפני בריאת העם, המלכות היא רק בפוטנציאל עמוק, שנקרא "העלם שאינו במציאות"[פח]. אין מציאות למלכות לפני שהעם מופיע, חפץ במלך ומבקש אותו — "רצוננו לראות את מלכנו". פסח הוא הזמן של יצירת העם שירצה מלך. רמז יפה לכך שהעם קודם למלך מופיע כאשר כותבים את המלה **מלך** באחוריים — **מ מל מלך** — קודם יש **מ** בפני עצמה, אחר כך **מל** ששוה **ע**, כך ששני השלבים הראשונים של יצירת המלה מלך שוים **עם**. רק אז, כאשר יש **עם**, מופיע **מלך**. שוב, החג הראשון, חג המצות (רמז למציאות העם), הוא לידת העם — זו משמעות לידת העם היהודי, שהוא מוכן להיות העם של ה' (תכונת הבטול של המצה[פט]), הנכונות לקבל את מלכותו ומצוותיו של ה' (שבאה לידי ביטוי בשלמות לפני מתן תורה — "נעשה ונשמע").

אחר כך בא החג שנקרא עצרת סתם, חג שבועות, שהוא החג של "רצוננו לראות את מלכנו" (וגם של "נעשה ונשמע" כנ"ל) — העם שנולד, אנחנו, רוצה לראות את המלך והוא נענה לרצוננו ומופיע לנו בכבודו ובעצמו — "אנכי הוי' אלהיך", "אנכי מי שאנכי", עצמותו של ה' יתברך. כעת אנחנו לא רק עם החפץ במלך, המלך כבר עומד מול עינינו ומצוה לנו תורה ומצות!

שוב, החג הראשון הוא לידת העם, החג השני הוא הופעת המלך שהעם כל כך רצה (וכאשר מדובר במלך בשר ודם, מלך המשיח, היינו

פד שיעור 'בן ישי בראש' (נדפס בגליון במדבר־שבועות השתא).

פה לקו"ש חט"ז פרשת בא שיחה ב ס"ח. וראה יחזקאל טז, ד וברד"ק שם.

פו שעה"כ דרושי הפסח יב.

פז לשון התפלה "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא" נידונה בדא"ח באריכות (ד"ה "שמח תשמח" תרנ"ז; "כי בחפזון יצאת" תרצ"א פ"ד; "אתם נצבים" תשכ"ה בסופו; וראה גם ד"ה "אדון עולם" תש"ג ותשמ"ג), ונתבאר שהיינו כפי שעלה במחשבתו יתברך להיות מלך – מחשבת ורצון "אנא אמלוך" – תכלית בריאת ה**עולם**, אותיות **עם־לו**, כנודע, שיהיה לו עם שיקבל אותו למלך – כאשר כך ורק כך יתקיימו בפועל רצונו ומחשבתו הקדומים, כסיום מטבע הלשון, "לעת נעשה בחפצו כל אז מלך שמו נקרא", ודוק.

פח ראה המשך תרס"ו מאמר י (עמ' פא). ובכ"מ.

פט בריבוי מקומות בדא"ח. ראה לדוגמה לקו"ת צו יג, ג ואילך.

צמיחת המלך מתוך העם עצמו, "צמח שמו ומתחתיו יצמח"[צ], "ויצא חֹטר מגזע **ישי** [ר"ת 'יחד **שבטי ישראל**'][צא], כנודע[צב] ונצר משרשיו יפרה"[צג]. מה מתחדש בסוכות, החג השלישי? סוכות הוא הזמן של תיקון המלכות ('תיקון המדינה'). המלכות היא לא העם בפני עצמו ולא המלך בפני עצמו (גם כאשר הוא מופיע לעם) — היא המלכות, מציאות חדשה שנוצרת על ידי "מלך שמו נקרא עליהם". המלכות היא הממשלה שעובדת נכון, היא יחסי הגומלין בין המלך והעם. אז קודם צריך עם, אחר כך מלך, ואחר כך את שניהם יחד — מלכות. בשביל תיקון המדינה, מלכות, צריך תשובה משמחה (שהיא דוקא ב"זמן שמחתנו", חג הסוכות ושמיני עצרת־שמחת תורה, שלאחר התשובה מיראה של עשרת ימי תשובה, ימים נוראים[צד]) — "כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת"[צה], שכולנו נשב בסוכה אחת שהיא "סוכת שלום"[צו], שיהיה שלום בינינו. הסוכה אחת מאחדת את כולנו, בה אנחנו ומלכנו בראשנו נפגשים יחד ואז אפשר ליצור ממשלה וצבא וכל שאר הרכיבים של מדינה מתוקנת, והכל בדרכי שלום ובשמחה (כאשר התכונה המשקפת את הקשר העצמי בין מלך ושמחה היא הפריצה — "מלך פורץ גדר"[צז] ו"שמחה פורצת גדר"[צח], וד"ל).

> אנחנו ומלכנו בראשנו נפגשים יחד ואז אפשר ליצור ממשלה וצבא וכל שאר הרכיבים של מדינה מתוקנת, והכל בדרכי שלום ובשמחה

ניסן, יציאת מצרים, הוא ההתחלה של הכל — "ראש השנה למלכים ולרגלים". כתוב שכל ישראל בני מלכים[צט] ובירושלמי כתוב שכל ישראל מלכים[ק], והמלכות מתחילה עם יציאת מצרים, אבל גילוי המלך עצמו הוא בשבועות, במתן תורה. אחר כך, החידוש של סוכות הוא שהמלכות־המדינה תתפקד באופן תקין, שלם ושמח.

שו"ת: מלכות – מדיעבד ללכתחילה

שאלה: הרב אמר שבדיעבד ה' הקשיב לעם והסכים לבקשתם להעמיד להם מלך. יותר מאוחר, פעמיים, שמואל אומר בשם ה' ששאול חטא בכך שהוא הקשיב לעם ולא הקשיב לה' — אני אמרתי שאתה מלך על עמי ואתה מקשיב לעם במקום להקשיב לי. האם זה לא מקרה של "נורא עלילה על בני אדם"?

> ה' היסס אם למנות את שאול למלך, כי הוא ראה מראש שלא יהיה כרצונו. לכן המינוי שלו היה בדיעבד. אבל דוד לא היה בדיעבד

תשובה: כל חטאי ישראל הם "נורא עלילה על בני אדם"[קא] (וכמו שכתוב בדרושי בעל מי השלוח וממשיכיו, לעתיד יתגלה שלא חטא ישראל מעולם, הכל היה יד ה'[קב]). האמת, שמכל

צ זכריה ו, יב.
צא דברים לג, ה.
צב **סוד ה' ליראיו** ש"ח (יחיד הוא ויודע הכל) פ"ח.
צג ישעיה יא, א.
צד ראה קדושת לוי האזינו ד"ה "מי אל כמוך" (וייטב לב שמיני ד"ה "או יאמר ויחטאהו"). ובכ"מ.
צה סוכה כז, ב.
צו ערבית ליל שבת ויו"ט, ברכות שאחרי ק"ש בסופן.
צז ע"פ סנהדרין פ"ב מ"ד.
צח ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך, ובשיחות כ"ק אדמו"ר מלויבאוויטש לרוב.
צט שבת פי"ד מ"ד.
ק ראה זהר ח"ב כו, ב (ובניצוצי זהר שם); ח"ג כח, א.
קא תהלים סו, ה. ראה תנחומא וישב ד; תו"ח תלדות ד"ה "ויתן לך" פ"י ואילך; ד"ה "באתי לגני" תשל"א. ובכ"מ.
קב מי השלוח בריבוי מקומות. ראה בראשית עה"פ "ויצו ה' אלקים"; תחלת פרשת ויגש; בחקתי עה"פ "ואבדתם

דווקא על המלכות נאמר "ברישא חשוכא והדר נהורא" – בהתחלה צריך להיות שאול ורק אחר כך דוד

שאול הוא באמת משיח ה', אבל יחסית לדוד הוא משיח של עולם התהו, אחריו בא דוד, המשיח של עולם התיקון

חטא יוצא משהו טוב שברגע הראשון (הרגע של החטא) אנחנו לא יכולים להבין. ה' היסס אם למנות את שאול למלך, כי הוא ראה מראש שלא יהיה כרצונו. "בקש הוי' לו איש כלבבו"[קג], ושאול לא היה כלבבו – לכן המינוי שלו היה בדיעבד. אבל דוד לא היה בדיעבד. צריך לעבור דרך הדיעבד, כמו "מתוך שלא לשמה בא לשמה"[קד].

איך אנחנו יודעים שדוד הוא לא דיעבד? הרי כתוב "שום תשים עליך מלך", זו מצוה[קה]. איך אפשר לומר שהמצוה היא לא לפי רצון ה'? רק שדווקא על המלכות נאמר "ברישא חשוכא והדר נהורא"[קו] (סוד ז מלכי אדום שמתו "לפני מלך מלך לבני ישראל"[קז]) – בהתחלה צריך להיות שאול ורק אחר כך דוד, בו מתקיימת המצוה לכתחילה[קח]. דוד מקפיד מאד (עד כדי מסירות נפש ממש) לא לגעת בשאול, שהוא "משיח ה'", גם בזמן שהוא רודף אותו ומבקש להמיתו[קט]. שאול הוא באמת "משיח ה'", אבל יחסית לדוד הוא בחינת משיח של עולם התהו (בבחינת "ברישא חשוכא והדר נהורא" כנ"ל). אחריו בא דוד, המשיח של עולם התיקון. דווקא הדיעבד הוא שמאפשר את ההופעה של הלכתחילה.

נאחל קבלת התורה בשמחה ובפנימיות – התורה של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא"[קי]. ישר כח, תמשיכו מחיל אל חיל!

בגוים"; קהלת עה"פ "שמח בחור". וראה **מעין גנים** פרשת תצוה.

קג שמואל־א יג, יד.

קד סנהדרין קה, ב.

קה סה"מ לרמב"ם מ"ע קעג ומל"ת שסב; ספר החינוך מצוות תצד־תצח.

קו שבת עז, ב. ראה שיעור אור לי"ז מרחשון תשע"ח.

קז בראשית לו, לא.

קח ורמז: "**שום תשים עליך מלך**" ועוד **דוד** עולה 1330 – **דוד** פעמים **המלך**!

קט שמואל־א כד, ו; שם כו, ט.

קי ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

שיעור
סקירת התנ"ך

תורה משולשת

קיצור מהלך השיעור

השבוע החל הרב בסדרת שיעורים קצרים באנגלית **על התנ"ך**, שיהוו בע"ה **נדבך במהפכה הרביעית – הפצת דבר ה' לכל באי עולם**. בספר התנ"ך מאמינים מיליארדי אנשים, אלא שפעמים רבות תולים בו **פירושים מעוותים וגם 'הוספות' שקריות**. מבט על התנ"ך – באופן פשוט ומובן, עם עומק המסר הפנימי שלו לאנושות – יכול לשמש בע"ה **גשר להמונים** לעבור מהשקר שנחלו אותם אבותיהם **להכרה בתורת אמת** שנתן לנו ה'. בשיעור הראשון בסדרה יש **סקירה כללית** של התנ"ך, המבחינה **בתוכן העיקרי** של כל אחד מחלקיו – **תורה, נביאים וכתובים**.

נפתח בסקירה כללית של ספר התנ"ך, שהוא דבר ה' לאדם:

התנ"ך מורכב משלושה חלקים, שכל אחד מהם מכיל מספר ספרים. בסך הכול יש 24 ספרים בתנ"ך: 5 בחלק הראשון, התורה; 8 בחלק השני, הנביאים; ו־11 בחלק השלישי, הכתובים.

תורה – הוראת ה' לאדם

החלק הראשון של התנ"ך הוא התורה, הכוללת את חמשת חומשי תורת משה. המסר של התורה הוא הביטוי והגילוי של רצון ה' לאדם, להבחין בין טוב לרע — מה יש לעשות ומה אסור לעשות. המילה תורה היא מלשון הוראה[א]

במובן של לימוד. כלומר, התורה מורה־מלמדת את רצון ה' לאדם. חמשת הספרים נכתבו על ידי משה, עמו דיבר ה' "פנים אל פנים"[ב].

נביאים – קריאה לתשובה

החלק השני של התנ"ך הוא הנביאים. ארבעת הספרים הראשונים בנביאים — יהושע, שופטים, שמואל ומלכים — הם בעיקרם סיפורים היסטוריים. הם מתארים את הדורות הראשונים של עם ישראל בארץ ישראל, לאחר

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. ר"ח סיון פ"ה – כפ"ח (הקלטה).

א זהר ח"ג נג, ב; ספר השרשים לרד"ק שרש 'ירה' (מובא פעמים רבות בשיחות הרבי מליובאוויטש).

ב שמות לג, יא; דברים לד, י.

שיהושע נכנס וכבש את הארץ. הם מלאים עליות וירידות. לעיתים עם ישראל הולך בדרך ה', אבל לעיתים הוא סוטה ממנה. הנביאים באים להוכיח את העם, אך כוונתם הפנימית היא קריאה. דברי הנביאים הם קריאה האלוקית לשוב אל ה'. ה' תמיד קורא לנו: "שובו אלי! זרועותיי פתוחות לקבל אתכם, לחבק אתכם, פשוט חזרו אלי באהבה". זהו המסר העיקרי של הנביאים.

הדמות המרכזית ביותר בארבעת ספרי הנביאים הראשונים היא דוד המלך. דוד המלך הוא אב־טיפוס של בעל תשובה[ג] — אדם השב אל ה'. כבר מתחלת הדרך דוד הוא דמות של אדם גדול, מרומם ואמיץ, אך הוא לא תמיד עומד ללא רבב — הוא נופל מפעם לפעם. אכן, כשהוא נופל הוא מכיר באופן מידי בנפילתו ומתוודה עליה[ד], ושב אל ה' בכנות ובענווה. זו הסיבה שה' בחר בו בחירה נצחית להיות מלך ישראל. כל המלכים הצדיקים באמת משקפים אישיותו של דוד, ולכן מלכות ישראל נקראת "בית דוד". גם המשיח הוא צאצא מבית דוד, ובמקום אחד חז"ל אף אומרים ששמו הפרטי של המשיח יהיה דוד[ה]. דוד הוא הביטוי הנצחי של 'בעל תשובה', המבטא את המסר הראשי של הנביאים (תשובה).

לאחר ארבעת הספרים ההיסטוריים (יהושע, שופטים, שמואל ומלכים), באים ארבעת ספרי הנבואה — ישעיהו, ירמיהו, יחזקאל ותרי עשר. הגדול מביניהם הוא ישעיהו, ששרש נבואתו בעולם הבריאה — העולם הגבוה מבין שלשת העולמות התחתונים בי"ע — כמבואר בקבלה[ו] (ובעולם הבריאה מקננת[ז] הבינה־התשובה[ח]), והנבואות הידועות ביותר בספרו הן אודות המשיח (שבא בעקבות התשובה[ט]).

כתובים – המפגש שלנו עם ה'

החלק השלישי של התנ"ך הוא הכתובים, שפותחים בספר תהילים, שנכתב על ידי דוד המלך, ואחריו ספר משלי, שנכתב על ידי בנו, שלמה המלך. בהלכה אנו לומדים[י] כי על המשיח להיות צאצא של דוד וגם של בנו שלמה. עליו להיות בעל כוח התפלה (דוד) — יכולת המפגש והקשר עם ה', במיוחד בביתו, בית המקדש בירושלים, "ביתי בית תפלה"[יא] (שנקרא גם 'ביתו של דוד'[יב]). התפלה מבטאת את ליבו של האדם, כדברי חז"ל "איזו היא עבודה שבלבב? זו תפלה"[יג]. הדוגמה המשמעותית ביותר לכך היא דוד בספר תהילים. אחריו מגיע ספר משלי, העוסק בחכמה, ומלמד כי כל החכמה וההבנה שלנו בעומק התורה נובעות מהתפלה הכנה שלנו לה', מהקשר שלנו איתו. תחילה יש להתפלל לה', ואז הוא נותן לנו הבנה.

הספר הבא בכתובים הוא איוב — הדיון־הויכוח בין האדם לה' אודות דרכי השגחתו עליו. בסוף הספר, ה' מתגלה לאיוב ואיוב משתכנע כי כל דרכיו של ה' צודקות, ושהכול מכוון לתיקון נצחי של האדם והעולם. אחר כך מגיעות חמש המגילות — שיר השירים, רות, איכה, קהלת ואסתר, שכל אחת מהן היא ספר בפני עצמו בתנ"ך — ואחריהן ספרי דניאל, עזרא ונחמיה (שהם בעצם ספר אחד, כמו שמואל א' וב',

המשך בעמ' 21 >>>

ג עבודה־זרה ה, א. ראה סנהדרין קז, ב.

ד שמואל־ב יב, יג; שם כד, יד. תהילים נא.

ה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. השם **דוד** רומז ליחוד **ד**עת עליון (האופן בו ה' רואה את האדם) **ו**דעת תחתון (האופן בו האדם רואה את ה'). והנה, **דעת עליון ודעת תחתון** עולה ד"פ (ממוצע כל תבה) **מלכות**, לרמוז ששלמות תיקון המלכות - מלכות בית דוד ומלכות ה' - היא על ידי יחוד דעת עליון ודעת תחתון, סוד ה"מתקלא" של האדם עם בוראו. דוד המלך הוא בעל תשובה השב בכל פעם מנפילתו בדעת תחתון המנותקת מדעת עליון, ודוק.

ו ראה הקדמת תקו"ז ד, א; פרדס רמונים שט"ז פ"ו; ספר הליקוטים ישעיה פ"ו; שערי קדושה ח"ג ש"ו.

ז תקו"ז ו (כג, א).

ח ראה זהר ח"ג קכב, א־ב (ברע"מ). ובכ"מ.

ט סנהדרין צז, ב. רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ה. ובכ"מ.

י ראה בפירוש הרמב"ם לפרק חלק. ראה גם עמק המלך הקדמה שלישית פי"ב ושי"ד פקי"ב; של"ה פרשת לך לך, ובכ"מ.

יא ישעיה נו, ז.

יב מלכים־א לב, טז (ובמפרשים). ראה תהלים ל, א (ובמדרש תהלים שם).

יג תענית ב, א.

שיעור

בריאה ובריאות

לשתול אמונה ותקוה

קיצור מהלך השיעור

לקראת חג השבועות **פנה אל הרב המנתח שלו, ד"ר עבד חלאילה** מבית הרפואה הדסה עין־כרם, וספר שהוא נתבקש להעביר הרצאה בליל חג השבועות בקשר לתחום עבודתו, בדגש על **נתינת תקוה למטופלים**. הרב שלח לו את הדברים הבאים. זו דוגמה מוחשית ליישום **'המהפכה הרביעית'**, וגם ל**חיבור אקטואליה־רפואית למושגים הפנימיים של התורה** (ועבור הסקרנים נוסיף שאחרי החג התקבל משוב מצוין על ההרצאה...).

בריאה ובריאות

חג השבועות הוא זמן מתן תורה לעם ישראל ובעצם לכל האנושות, כמו שכותב הרמב"ם[א] (הרב הגדול והרופא הגדול של ימי הביניים). התורה היא "תורת חיים", היא נותנת חיים לכל לומדיה ומקיימי מצותיה.

על התורה נאמר "וחיי עולם נטע בתוכנו" — "נטע" כמו "שתל" — מתן תורה הוא פעולת השתלה, להעניק לאדם חיים חדשים (טובים עוד יותר מהחיים הקודמים).

הפסוק הראשון של התורה הוא "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". הפירוש של הפועל "ברא" בלשון הקדש הוא בריאה יש מאין ואפס המוחלט (כמו שמסביר הרמב"ן על התורה). אך לפי הקבלה הפועל "ברא" כאן הוא גם מלשון בריאות (ה' ברא־הבריא את השמים ואת הארץ אחרי ש"והארץ היתה [כבר] תהו ובהו וגו'", כמו שכתוב בפסוק הבא). נמצא שבעצם יש שתי בריאות — בריאה ראשונה יש מאין ובריאה שניה לשון הבראה, להבריא את החולה ולהחזירו לחיים של "תיקון". כל תיקון בא על רקע שבירה, שהיא בעצם חולי — כמו שה' ברא אותי יש מאין, וכך ממשיך לברוא אותי בכל רגע, כמבואר בחסידות[ב], כך ה'

נערך ע"י איתיאל גלעדי מתוך רשימת הרב. אור לכ"ח אייר תשפ"ה.

א רמב"ם הלכות מלכים פ"ח הי"א: "כל המקבל שבע מצות ונזהר לעשותן הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעולם הבא והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן...".

ב ראה באריכות בשער היחוד והאמונה בתניא (ובמקומות

מרפא ומבריא אותי בכל רגע, מקים אותי מחדש מנפילתי למיטת חוליי.

יש באמת שתי נקודות של "תחלת החיים", תחלת החיים הראשונה, מעין לידה ראשונה, ותחלת החיים השניה, מעין לידה שניה, לידה חדשה, מתנת חיים חדשים, על ידי השתלה (כלומר, כל הדיון המדעי הנ"ל משמש משל לענייננו אנו – חידוש החיים על ידי השתלת אבר חיוני)

רפואת הנפש והגוף

"[בראשית ברא אלהים] את השמים ואת הארץ" היינו חיבור הנשמה (השמים) והגוף (הארץ), רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד[ג]. על חיבור הנפש והגוף, שמים וארץ, נאמר שהבורא־המבריא הוא "רופא כל בשר ומפליא לעשות". כלומר, לא רק שהוא רופא־מרפא את הבשר, אלא עוד זאת שהוא "מפליא לעשות" בחיבור הנשמה והגוף[ד], שני הפכים הנישאים כאחד ממש.

והנה, בין המדענים של היום קיימת מחלוקת מתי נקודת "תחלת החיים", האם מרגע ההפריה (fertilization) של היתוך זרע האב וזרע האם להיות תא אחד (zygote) או מעת השרשת־השתלת האמבריו ברירית רחם האם (implantation, מונח שהיום נוהגים לתרגם 'השרשה', אבל התרגום המדויק יותר הוא 'השתלה', כמו "וחיי עולם נטע [שתל] בתוכנו" כנ"ל). רוב המדענים היום סוברים כדעה הראשונה, אך ישנם עדיין מדענים שסוברים כדעה השניה (שהיתה יותר מקובלת בעבר). על מחלוקת כעין זו ניתן לומר "אלו ואלו דברי אלהים חיים" — יש באמת שתי נקודות של "תחלת החיים", תחלת החיים הראשונה, מעין לידה ראשונה, ותחלת החיים השניה, מעין לידה שניה, לידה חדשה, מתנת חיים חדשים, על ידי השתלה (כלומר, כל הדיון המדעי הנ"ל משמש משל לענייננו אנו — חידוש החיים על ידי השתלת אבר חיוני).

אמונה ותקוה

לאחר שלש המלים הראשונות של התורה, "בראשית ברא אלהים", באה המלה "את", שלכאורה אין לה משמעות בפני עצמה. לכן, יש הרבה פירושים בקבלה ובחסידות מה בדיוק הכוונה במלה הסתומה הזאת. קודם כל נשים לב ששתי האותיות המרכיבות את המלה "**את**" — **א** ו־**ת** — הן האות הראשונה (ה"ראשית") והאות האחרונה (ה"אחרית") של אותיות האלף־בית, שבהן נברא העולם ובהן נכתבה התורה (בלשון הקבלה, חיבור הראש והסוף הוא מעין סגירת מעגל: "נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן").

ובדרך הרמז, שתי האותיות **את** הן ר"ת **א**מונה־**ת**קוה. האמונה והתקוה הן בעצמן הראשית והאחרית, כמו ה־**א** וה־**ת**: האמונה מתחילה מאברהם אבינו, "ראש כל המאמינים", המאמין הראשון באל אחד. על האמונה של אברהם דורשים את הפסוק "תשורי מראש אמנה"[ה] (כמו ראש־ראשית האמונה). התקוה שייכת לרחל אמנו, לה אומר ה' "ויש תקוה

רבים נוספים).

ג ורמז: **רפואת הנפש והגוף** עולה **תורה־תורה** (העולה גם "**ויחן שם ישראל נגד ההר**", ראשית ההכנה למתן תורה) – יש תורה (שבכתב ושבעל פה) לרפואת הנפש ותורה (שכתב ושבעל פה), ושתיהן מתאחדות לתורה אחת (בסוד "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות מיד הן נגאלין", שהרי "לכולי עלמא בשבת נתנה תורה", כאשר דעת רבנן שזו שבת ו' סיון היא בסוד שבת תתאה ודעת רבי יוסי שזו שבת ז' סיון היא בסוד שבת עילאה, וד"ל).

ד הגהת הרמ"א בשו"ע או"ח ו, א: "ועוד יש לפרש שמפליא לעשות במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי, והכל הוא ע"י שהוא רופא כל בשר, כי אז האדם בקו הבריאות ונשמתו משתמרת בקרבו".

ה שיר השירים ד, ח (וראה שיר השירים רבה על הפסוק, ועוד).

לאחריתך"[ו] (תקוה היא האחרית).

כדי להיות כלי שלם הראוי לקבל מהבורא יתברך את ברכת ה"בריאה" (גם בריאה יש מאין וגם בריאה לשון הבראה, כנ"ל) צריך להתחזק בשתי המדות העיקריות של הנפש — אמונה בבורא עולם ותקוה שהבורא אכן יחדש אותי ויבריא אותי[ז] (השם של הקב"ה בפסוק "בראשית ברא אלהים", ובכל מעשה בראשית, הוא שם **אלהים** ששוה בגימטריא **הטבע**, ללמדנו שהנס של ה', ה"מפליא לעשות", 'מתלבש' בדרכי הטבע, כמו שכתוב "'ורפא ירפא'[ח] — מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות"[ט]). כתוב שהמלה תקוה הוא מלשון קו — קו (וקטור) לחיים.

בגימטריא, היחוד של **אמונה־תקוה** שוה 613, מספר המצות שקבלנו במתן תורה (שרובן ככולן כלולות, בדקות, בשבע מצות בני נח, שנתנו לכל האנושות במתן תורה, כנ"ל). **תריג** (613) המצות מתחלקות ל־**רמח** (248) מצות עשה (מצות של "קום עשה") ו־**שסה** (365) מצות לא־תעשה ("שב ואל תעשה") והם כנגד 248 האברים (מספר העצמות העיקריות של שלד גוף האדם — שכנגדן יש גם 248 'אברים' רוחניים בנשמת האדם) ו־365 הגידים (גידי הדם העיקריים בגוף האדם — וכנגדן בנשמה כנ"ל) — הכל לתקן את ה"צלם אלהים" שבו נברא האדם[י]. נמצא רמוז שבמלים אמונה־תקוה טמון סוד החיים של "תורת חיים", הבנויה בפרטות על **תריג** (613, **אמונה־תקוה**) מצוות.

ו ירמיה לא, טז.
ז בריאה שייכת לעולם הבריאה, בריאות (הגוף והנפש) לעולם היצירה ואמונה ותקוה לעולם העשיה, וד"ל.
ח שמות כא, יט.
ט בבא קמא פה, א.
י בראשית א, כז; ט, ו.

המשך מעמ' 18 <<<

מלכים א' וב' ודברי־הימים א' וב'). לבסוף, הספר ה־24 בתנ"ך, הוא דברי־הימים, המתאר את ההיסטוריה של העולם, אך הפעם עם דגש רב יותר על גדולתו של דוד המלך וצאצאיו[יד].

תורה־נביאים־כתובים – תורה־תשובה־תפלה

טוב לנסות לתמצת את כל המבנה שראינו למילים פשוטות: התורה היא ההוראה של אלוקים לאדם. כפי שנאמר לעיל, הפירוש המילולי של תורה הוא הוראה, לכן המלה כאן היא פשוט תורה. הנביאים הם קריאת ה' לשוב אליו, ובמלה אחת — תשובה. הכתובים מתחילים בספר תהילים — שאנו חוזרים על פרקים ממנו מדי יום, הרבה יותר מכל ספר אחר בכתובים — שבמלה אחת הוא תפלה.

אם כן, ניתן לסכם את שלשת חלקי התנ"ך כך: **תורה**, **תשובה**, **תפלה**. שלש המלים עולות בגימטריא 1839, והערך הממוצע שלהן הוא 613 — בדיוק מניין **תריג** מצוות התורה! בדרך זו, אנו רואים כיצד גם הנביאים והכתובים כלולים בתוך התורה (בגמרא התורה נקראת "תורה משולשת"[טו], כשהכוונה שכל חלקי התנ"ך — תורה, נביאים וכתובים — הם תורה, הוראת ה' לאנושות).

יד ראה פירוש המיוחס לרש"י על דברי הימים־א ג, ו.
טו שבת פח, א (וראה רש"י ד"ה "אוריאן תליתאי" שם).

פרשת נשׂא

רמז בפרשה

נשיאת ראש

יש בתורה פעמיים נָשֹׂא (בניקוד זה): "נָשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת... נָשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם""[א].

ידוע הרמז: "נשא את ראש" לשאת־להרים את אותיות **ראש** לאותיות **שבת** (**ר** נשאת לאות **ש** וכו'). והנה **נשא נשא** = **שבת**! כדי להגיע לשבת צריך פעמיים "נשא", בני קהת הנושאים את כלי המשכן ובני גרשון הנושאים את הירִיעות, לשאת את הפנימיות ולשאת את המקיפים, כאשר יש מעלה למקיף של גרשון שעל כן פרשת נשא נקראת על שמו.

נשא = 26, **הוי'**, במשולש. **שבת** = יהלום **הוי'**. ערך הניקוד של נָשֹׂא, קמץ חולם = **הוי'**, שרש המשולש! **נשא** עם הניקוד = **שמואל**, **מחשבה טובה**. היינו נשיאת הראש למדרגת "שתוק כך עלה במחשבה לפני"[ב], "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר [גם לתורה הקדומה]"[ג]. לפי זה, פעמיים נשא היינו נשיאת המחשבה לשרש התורה ונשיאת המחשבה לשרש ישראל שמעל התורה. שרש התורה ברצון, רצון ה' בתורה ומצוות, ושרש ישראל בתענוג (המלובש ברצון, ונקרא חפץ), סוד ענג שבת.

[באותיות של קבלה: "אורייתא מחכמה נפקת", ובשרש היינו חכמה סתימאה, כח המשכיל שבכתר, כאשר גבורה דעתיק מתלבשת בחכמה סתימאה דאריך, סוד "תורה מפי הגבורה". אך מחשבתן של ישראל שקדמה לתורה היינו חסד דעתיק, סוד הגלגלתא, "חפץ חסד", גילוי התענוג שברצון. ממילא מובן השייכות לשבת, יום התענוג.]

והנה, **נשא את ראש בני קהת** = 1820, **סוד** פעמים **הוי'**. וביחד עם **נשא את ראש בני גרשון גם הם** = 3782, היהלום של 61, **אין** (61 פעמים 62, **טוב מאד**), היינו פעמיים 1891 המשולש של **אין**. וראה זה פלא: 1891 = **ראש** במספר קדמי, היינו נשיאת ראש לקדמותו, למקורו. קדמות הראש היינו רישא דאין, תענוג, סוד השבת כנ"ל.

נמצא ששבת פרשת נשא היא השבת הכי נישאת בשנה (שלפי הקביעות ברוב השנים היא לאחר חג השבעות, ומסיימת תהליך: משבת הגדול שלפני פסח; יום טוב של פסח הנקרא שבת; שבע שבתות של הספירה וחג השבעות). **שבת נשא** = **נשא נשא נשא** (חזקה של נשא, וכן יש לומר כנגד **ג** רישין שבכתר).

בתנ"ך יש עוד פעם אחת נָשֹׂא, בנבואת הושע: "וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בַּת וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם"[ד] (כל המפרשים נלאו להסביר "נשא אשא", ויש לומר על דרך החסידות שעל ידי הפורענות, "לא אוסיף עוד ארחם" נפעלת נשיאת ראש פנימית, כי החשך של הסתרת הרחמים הוא בסוד כניסת המאור במקום האור, וד"ל). והנה פלא, 377, **נשא** עם הניקוד = **אשא להם**.

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב סיון תשפ"ה.

א במדבר ד, ב; כב.

ב מנחות כט, ב.

ג בראשית רבה א, ד.

ד הושע א, ו.

ביאורי תפִלה
תפלת שחרית של שבת

השבת וישראל

וְלֹא נְתַתּוֹ ה' אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים. וְגַם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה. לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בָּחָרְתָּ.

פסקא זו באה אחרי הפתיחה "יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ"... ולאחר הפסוקים "וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ"[א]. בהמשך לכך אומרים "ולא נתתו לגויי הארצות" וכו' — השבת אינה שייכת לאומות העולם אלא מיוחדת "לישראל עמך" בלבד.

השבת היא "מתנה טובה" בבית גנזיו של הקב"ה[ב] שנתנה רק לישראל ואין לגוים נגיעה בה כלל. "גוי ששבת חייב מיתה"[ג], כי השבת היא הפך מציאותו. השבת מורה על הבחירה בישראל והבדלתם מהאומות ("המבדיל... בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה").

השבת וישראל הם בני זוג: **אמרה שבת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, לכולן יש בן זוג, ולי אין בן זוג! אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך**[ד]. מכאן שהשבת היא הכלה־נוקבא וישראל החתן־זכר ("בן זוגך"), וכמו שאומרים בכניסת שבת "בואי כלה, שבת מלכתא". אכן, בשבת עצמה יש שתי בחינות: ליל שבת, "שבת דמעלי שבתא", ויום השבת, "שבת דיומא דשבתא". ליל שבת הוא בחינת נוקבא, כנוסח תפלת ליל שבת "וינוחו בה" (לשון נקבה) וסעודת ליל שבת "דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין [מלכות־נוקבא]". לכן בליל שבת ישראל הם החתן והם המקדשים את השבת־הכלה (קידוש ליל שבת שהוא דאורייתא). אולם ביום השבת היחס מתהפך: שבת דיומא דשבתא היא בחינת זכר־משפיע ("וינוחו בו... ולא נתתו", לשון זכר), וסעודת יום השבת היא "סעודתא דעתיקא קדישא" (כאשר "זעיר אנפין [הזכר] בעתיקא אחיד ותליא"), וממילא כנסת ישראל הופכת להיות המקבל מאור השבת (כמשמעות הרגילה של המושג כנסת ישראל, נקבה הכונסת לתוכה את אור ישראל דלעילא). וברמז: **כנסת ישראל** כפולת 7, ו־**שבת** כפולת 13 — שבע בחינת נוקבא ושלש עשרה דכורא.

שלש עברות

שלש הלשונות — גויי הארצות, עובדי אלילים, ערלים — הם כנגד שלש העברות החמורות (שבהן "יהרג ואל יעבור"), עבודה

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי שיעור שבת אחרי־קדושים תשפ"ה.

א שמות לא, טז־יז.
ב שבת י, ב.
ג סנהדרין נח, ב.
ד בראשית רבה יא, ח.

זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים: "עובדי אלילים" היינו עבודה זרה כמובן. "ערלים" שייך לגילוי עריות (המושגים **ערל** ו**ערו**ה קרובים). "גויי הארצות" שייך לשפיכות דמים: "גוי" שייך לגוָיָה־גויעה, "הארצות", שפיכות דמים קשורה לארץ, "קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה"[ה], "ולא תטמא את הארץ" (**רצח** פוגם ב"**ארץ ה**ח**יים**"). בהרחבה, שפיכות דמים כוללת עבירות נוספות של חוסר רגישות לחיי הזולת, כמו לשון הרע ("דקטיל תלתא"[ו]), המבייש את חברו[ח], וכן "הגוזל כאילו נוטל נשמתו"[ט], דברים המצויים ביותר אצל גויי הארצות, עם הארץ שאינו רגיש לנפש חברו.

שלש העבירות הן כנגד שלשת לבושי הנפש, מחשבה־דבור־מעשה. עבודה זרה כנגד המחשבה (ובה חייבים על מחשבה כמעשה[י]). גילוי עריות כנגד הדבור: פגם בתקשורת, זיווג נקרא דבור ("ראוה מדברת"[יא]) והערלה היא גם "ערל שפתיים"[יב] (ובפנימיות, התענוג מתגלה דוקא בדבור). שפיכות דמים כנגד המעשה, המטמא את הארץ ממש.

בפנימיות, שלש העבירות מכוונות ופוגמות בשלשת הראשים שבכתר, אמונה־תענוג־רצון, ובלשון הקבלה: רדל"א, רישא דאין, רישא דאריך: עבודה זרה (עובדי אלילים) כנגד הראש העליון, אמונה. עבודה זרה היא ההיפך המוחלט של האמונה באחדות ה'. גילוי עריות (ערלים) כנגד הראש השני, התענוג, רישא דאין. תיקון הברית הוא תיקון התענוג, שיהיה בקדושה ובטהרה (ועוד, הראש הראשון הוא פנימיות הכתר, הראש השלישי הוא חיצוניות הכתר והראש השני הוא התלבשות הפנימיות בחיצוניות, היינו זיווג של זו"נ, וד"ל).

שפיכות דמים (גויי הארצות) כנגד הראש השלישי, הרצון. השער של **רצ**ון ו־**ארץ** הוא גם תחלת השרש **רצ**ח. רישא דאריך לשון ריכא, מלך בארמית[יג], ועיקר תפקיד המלך הוא למנוע שפיכות דמים בארצו. רישא דאריך שייך למדת "ארך אפים", עיקר היחס המתוקן בין אדם לחברו[יד], וכאשר פוגמים בארך אפים מגיעים ח"ו לשפיכות דמים בין אדם לחברו (החומרה של "רע לבריות" בנוסף ל"רע למקום").

והנה הראש העליון עומד בפני עצמו, 'עתיק', נעתק ונבדל בעצם[טו], והיינו איסור עבודה זרה שכולו בין אדם למקום, בין אדם לעתיק. לעומת זאת, הראש השני מתלבש בתוך השלישי[טז], וכן גילוי עריות הוא מעין ממוצע בין המקום לחברו, בעיקרו הוא בין אדם למקום (שייך לעתיק) אך יש בו גם צד של פגם ופגיעה (חמורה) בין אדם לחברו (ההתלבשות באריך אנפין).

מגוי לישראל

לאחר שהגוי מתקן בנפשו את שלשת הדברים הללו — שפיכות דמים של "גויי הארצות", עבודה זרה של "עובדי אלילים" וגילוי עריות של "ערלים" — הוא כבר עומד 'על הסף' של היהדות, יכול להתגייר ולהפוך ליהודי גמור ("כגר כאזרח") השייך לקדושת השבת. אמנם אם הוא נשאר גוי מחסידי אומות העולם (המקבל על עצמו לשמור שבע מצות בני נח מכח ציווי תורת משה), אף שיש לו חלק לעולם הבא הרי עדיין אינו שייך לקדושת השבת.

אמנם לגר תושב יש שייכות מסוימת לשמירת שבת. אסור לו לעשות מלאכה עבור

ה בראשית ד, י.
ו במדבר לה, לג־לד.
ז ערכין טו, ב.
ח "המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים", בבא מציעא נח, ב.
ט בבא קמא קיט, א.
י קידושין טל, ב.
יא כתובות יג, א.
יב שמות ו, יב.
יג רש"י בראשית מא, מג.
יד ראה **שכינה ביניהם** פרק ארך אפים.
טו רדל"א הוא ג"ר דעתיק יומין, בחינת 'עתיק' שבעתיק יומין, כאשר הג"ר נשארים גלויים בסוד "ריש גלי".
טז רישא דאין הוא ז"ת דעתיק יומין, בחינת 'יומין' שבעתיק יומין, סוד "ימי קדם", והם מתלבשים באריך.

ישראל[יז] ויש אומרים שגם לעצמו אסור לעשות מלאכה בשבת[יח]. אבל הוא לא שייך באמת לקדושת השבת ומנוחתה, כמו שפירש רבי יהודה בר יקר "ולא נתתו לגויי הארצות, ר"ל גויים גרי תושב... שאינן מקבלים שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה"[יט]. מוסבר שיש שתי בחינות בשבת: מה ששבת "מקדשא וקיימא"[כ] משאת ימי בראשית, ומה שישראל מקדשים את השבת, "זכור את יום השבת לקדשו"[כא]. גר תושב, השלם באמונתו בה' בורא שמים וארץ, שייך לבחינת השבת הקבועה ועומדת אבל לא לקדושה העליונה שישראל ממשיכים בשבת (כמודגש בתפלת יום השבת לעומת תפלת ליל שבת המדברת על שבת בראשית). הבחינה הראשונה בשבת שייכת ל'מוחין דאמא' (בינה) ואילו הקדושה שישראל ממשיכים בשבת היא מ'מוחין דאבא' (חכמה), מהות שבת קדש. ישראל שייכים באמת לעולם האצילות ("אצילי בני ישראל"), סוד החכמה, בטול במציאות ללא מציאות נפרדת מה' ("אבא מקנן באצילות"), ואילו גר תושב נאחז בעולם הבריאה, סוד הבינה ("אמא מקננא בכורסיא"), ולכן אינו שייך למהות השבת העצמית (אלא למציאות השבת בפועל כנ"ל).

רמזי התפלה

בנוסח "ולא נתתו" יש **הוי'** תבות בחלוקה מדויקת: "ולא נתתו ה' אלהינו לגויי הארצות" — **ו** תבות; "ולא הנחלתו מלכנו לעובדי אלילים" — **ה** תבות; "וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים" — **ה** תבות; "כי לישראל עמך נתתו באהבה לזרע יעקב אשר בם בחרת" — **י** תבות.

זהו צירוף **וההי**, הצירוף השמיני כנגד חדש חשון, היוצא מצירוף הפסוקים "ארץ זבת חלב ודבש **היום הזה הוי'** אלהיך מצוך"[כב]. פסוקים אלו שייכים לשבת, בה מתגלה סוד שם הוי', "שבת שמא דקודשא בריך הוא"[כג]. "זבת חלב ודבש" היינו ענג שבת, הן בתענוג גשמי והן בגילוי רזי תורה עליהם נאמר "דבש וחלב תחת לשונך"[כד]. "היום הזה" היינו יום השבת, **שבת** = 9 פעמים **היום הזה**.

ודבש היום הזה הוי' ועוד **שבת** = 1118 = "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**"! לכך יש להוסיף עוד שבת, "אלמלא משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין"[כה] (ופירושו הפנימי, שתי שבתות בשבת אחת[כו]), כלומר 1118 ועוד **שבת** = 1820, מספר הופעות שם הוי' בתורה, **סוד** פעמים **הוי'**, היינו "סוד הוי' ליראיו" גילוי רזי התורה (חלב ודבש) ביום השבת.

יז יבמות מח, ב. רמב"ם הלכות שבת פ"כ הי"ד. שו"ע או"ח סי דש.
יח שיטת רש"י ביבמות. וכן ראב"ע שמות ג, ז (והתבאר בביאורי אבן עזרא לפרשת בהר).
יט דבריו הובאו בספר **ושבתה הארץ** עמ' רנו, עיי"ש.
כ ביצה יז, א.
כא שמות כ, ח.
כב דברים כו, טו-יט.
כג זהר ח"ב פח, ב.
כד שיר השירים ד, יא. חגיגה יג, א.
כה שבת קיח, ב.
כו לקו"ת פרשת בהר מא, א.

הסיפור החסידי

ה'מנחת יצחק' | מעשה בשטר

הרב יצחק יעקב ווייס, המכונה על שם ספרו ה'מנחת יצחק', נולד בשנת תרנ"ב לאביו הרב יוסף יהודה. כבן חמש עשרה כבר התעטר בסמיכה מחכמים רבים, ביניהם ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש ורבי שמואל ענגיל בעל 'גליונות הש"ס'. אחר כך נעשה תלמיד לרבי שמעון גרינפלד ('שו"ת מהרש"ג'). נשא לאשה את בת הרב פנחס צימטבוים מגרוסווארדיין וכיהן כדיין בבית דינו של חמיו. בשנות השואה נמלט והתחבא בקלויזנבורג, ותולדותיו בימי המלחמה נדפסו בקונטרס "פרסומי ניסא" שנספחה לחלק הראשון של שו"ת מנחת יצחק. כאשר תמה המלחמה חזר לגרוסווארדיין לשמש כרב הקהילה הניצולה. בי' בכסלו תש"ה התאלמן. בשנת תש"ו נישא בשנית לבתו של רבי חיים דוד מווסלוי. לאחר השתלטות הקומוניסטים על רומניה ראה שלא יוכל לעסוק במילוי תפקידו כרב, ובשנת תש"ח עבר לאנגליה וכיהן כאב בית דין במנצ'סטר, שם הוציא את ספרי השו"ת המפורסמים שלו והקים את "כולל הרבנים". בתשכ"ח זכה בפרס הרב קוק לספרות תורנית. בתש"ל עלה לירושלים לכהן בעדה החרדית כראב"ד. התפרסם כאחד מגדולי הפוסקים בדורו, ורבים מפוסקי הדור האחרון מביאים את דבריו ודנים בהם. נלב"ע בי"א בסיוון תשמ"ט ונקבר בהר הזיתים.

מעשה בראובן, שתבע את שמעון לפרוע חוב בסך חמשת אלפים דולר. ראובן הראה בבית הדין שטר חוב בחתימת ידו של שמעון, ושמעון הנתבע הודה שאכן היא חתימתו. אולם, הוא טען בתוקף כי מעולם לא לווה מראובן ולא כתב שטר הלוואה, ואיננו יודע מהיכן השיג הלה את חתימתו.

דברי הנתבע היו ניכרים כדברי אמת, ומאידך — לא ניתן היה להתעלם משטר חוב החתום על ידי הלווה. היה הדין נראה בעיני הדיינים כ'דין מרומה' המצריך חקירה ובדיקה, על כן הציעו הדיינים להביא את הדבר הקשה לפני רבנו ה'מנחת יצחק' זצ"ל. נערך דיון חוזר בנוכחותו, כשהתובע מיוצג על ידי טוען רבני ושולף את שטר החוב ואילו הנתבע מופיע לבדו ושוב מכחיש את השטר ומאשר רק את חתימת ידו.

כששמע רבי יצחק יעקב את טענות הצדדים שקע בהרהורים, ולאחר מכן נענה ושאל את הנתבע: האם היו לך קשרים מיוחדים עם התובע? ענה הנתבע: לא, מכיר אני את ראובן הרבה זמן, אולם לא היו לי קשרים מסוימים איתו — ובוודאי לא ענייני כספים.

ושוב שואל ה'מנחת יצחק': וחוץ מענייני כספים? האם היו לך מגעים נוספים עם ראובן? השאלת לו איזה ספר, וכדומה? שמעון קימט את מצחו בניסיון להיזכר, ולאחר מכן נזכר ואמר: כן, לפני מספר חודשים השאלתי לו ספר, וכבר החזיר לי אותו.

אם כן — הורה הדיין — מהר והבא את הספר הנה. ובינתיים, אני מכריז על הפסקה בדיון. הנוכחים תמהו: מדוע הבאת הספר מצדיקה הפסקה של חצי שעה בדיון על שטר חוב? אך כעבור חצי שעה, כשחזר שמעון והספר בידו, ביקש ממנו רבי יצחק לעיין בו.

לאט לאט החל לדפדף בין בתריו, עד שהגיע לעמוד הראשון. והנה — במקום שרגילים לרשום

נערך ע"י יהודה הס.

את שם בעל הספר, המקום חתוך... מיד נטל רבנו את שטר החוב, וראו כולם כיצד נגזר השטר מתוך הספר. הטוען הרבני נאלם דום, וראובן התובע הודה על מעללו: הוא גזר את העמוד הראשון מתוך הספר, ולאחר מכן הוסיף כמה שורות מעל לחתימה. הוא ביקש מחילה מה"לווה" ומרבי יצחק יעקב, באמרו: עם איש אלוקים כזה, חובתי להתפייס. כל הנוכחים התפלאו על החכמה שנתן אלקים בקרבו לעשות משפט.

[זכרונם לברכה]

דין מרומה

בסיפורנו, פועל ה'מנחת יצחק' על פי הכלל של "דין מרומה": אם בא לפני דיין דין תורה, והוא מרגיש כי יש בו רמאות — אסור לו לדון על פי הכללים הרגילים. חז"ל מזהירים את הדיין, כי אל לו לתלות את הטעות בעדים או בבעל הדין ולטעון: "עשיתי את תפקידי על פי הדין, והם אשמים בכל". יש לחקור את הדין גם באופן לא שגרתי, עד לבירור האמת.

במקרה שהדיין איננו מצליח לאתר את הרמאות, ביכולתו לסלק את עצמו מהדין. לעיתים ביכולתו אף להורות על זיכוי מלא של הצד המרומה (בדרך כלל הנתבע), באמצעות נתינת כתב האוסר על כלל הדיינים לדון בעניין. "מדבר שקר תרחק" — עליך להתרחק משקר, אפילו הוא שקר המושמע בפי אחרים.

מה הדבר מלמד אותנו, ככאלה שאינם יושבים בדין בדרך כלל?

עם עקש תתפתל

הכלל של "דין מרומה", נועד לפתח בדיין חוש של פקחות. בלימוד הכללים והחוק ה'יבש' אין די, ולעיתים הליכה על פיהם תעוות את הדין. גם אנחנו, כאשר אנו נדרשים להכרעות בחיינו, נדרשים לשני "שופטי הנפש" — הנפש הבהמית והאלוקית — ונזקקים לפקחות כזו.

בשם הבעל שם טוב אף נמסר, כי "פקחות, שמחה, וזריזות במתינות, הן אצל חסידים מצוות דאורייתא", ומהלכות דין מרומה ניתן להבין מדוע: המצווה "מדבר שקר תרחק" מחייבת אותנו להיות פקחים, ולחוש ברמאות מבית מדרשה של הנפש הבהמית.

ומעניין, כי יעקב אבינו נקרא "איש תם יֹשב אהלים", אך מול לבן הרמאי הוא אומר "אחיו אני ברמאות". כאשר אנו פוגשים ברמאי, ובפרט כזה המשכנע אותנו לרמות את עצמנו, נדרש לנו חוש ברמאות — כמו זה שנקט בו ה'מנחת יצחק' בסיפור. כך ניתן לרמות את הרמאי, ולמנוע ממנו להוליך אותנו שולל.

קניא דרבא – וחטאתי נגדי תמיד

מקרה קלאסי של דין מרומה המופיע בגמרא, נקרא "קניא דרבא [הקנה של רבא]": אדם שתבע את חברו לפני רבא, אולם הנתבע הכחיש את החוב וטען שכבר שילם. אמר לו רבא: אם כן, הישבע לו שכבר שילמת! כשבאו להישבע, נשען הלווה על קנה ואמר למלווה: החזק את המקל בידך בשעה שאני נשבע, כי עלי לאחוז בספר התורה.

הלווה לקח את ספר התורה ונשבע, והמלווה התרגז ושבר בחמתו את המקל. לפתע נשפכו כל המטבעות מתוך הקנה החלול, ונמצא שאכן הנתבע נשבע באמת — אך תכנן לקבל אחר כך את הכסף...

כשה"בן איש חי" מתייחס לסיפור, הוא שואל: למה קוראים לספור "קניא דרבא" על שם הדיין, ולא על שם בעל הדין הרמאי?

תשובתו היא, שרבא הוא האחראי לנעשה בבית הדין. עליו היה מוטל לחוש ברמאות, ובהתרחשות המשונה של הבאת הקנה לבית הדין ומסירתו לנתבע. אם לא חש בכך, הרי שזו תקלה שלו — ולכן רשומה על שמו. אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, וכאשר הוא נוצר את הכשלון כרכושו האישי ומקיים "וחטאתי נגדי תמיד" — הוא יכול לעמוד על כך להבא, לחוש ברמאות הזולת ולא לרמות אף את עצמו.

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מכתב לצוות תורת הנפש

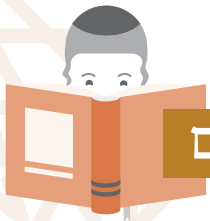
לכבוד הצוות המבורך של מכללת תורת הנפש שלנו,

קבלתי את הבשורה הטובה על התכנית הנפלאה 'קהילת הלומדים' שנצרכת מאד לכולם. יהי רצון שהשי"ת יצליח את דרכנו, יתקיים "יפוצו מעיינותיך חוצה", ורבים־רבים מכל גווני הקשת יצטרפו, ילמדו ויפיצו, ובכך יזרזו את הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו. בעזרת ה', התכנית הזו תאפשר להתקדם מהמעגל הפנימי, של עשרות או מאות או אפילו אלפים, ולהגיע למעגלים הרבה יותר רחבים, של עשרות אלפים, מאות אלפים וגם מליונים של אנשים ברחבי תבל. היום כולם צמאים לדעת אלקים, וזו רפואת הנפש האמתית והנצחית.

התורה מקישה בין האדם לעץ, "האדם עץ השדה". כשם שצריכים להשקות את העץ, החל מעץ החיים שבתוך ג"ע — "ונהר יֹצא מעדן להשקות את הגן" — כך כל עץ בגנו של ה' צריך השקיה. ה' שם את האדם להיות הגנן בגן עדן (**אדם** ר"ת **א**דם־**ד**וד־**מ**שיח — בסופו של דבר הגנן הוא המשיח). זהו תפקידנו בתורת הנפש — להשקות את הגן של נשמות ישראל, ושל כל הניצוצות הקדושים המפוזרים בארבע כנפות תבל. צריך להשקות את הנשמות במי התורה, במי החסידות, בהשראת צדיקי האמת של כל הדורות, ובפרט מורנו הבעש"ט ותלמידיו, שהנחילו לנו את התמונה האמתית של הנשמות ואת הדרך האמתית להצמיח ולגדל כל עץ־אדם, שיתן את פירותיו המתוקים בריבוי. ההצטרפות לקהילת הלומדים תתן בע"ה לכל עץ את ההשקיה הנחוצה לו כדי לרענן את נשמתו, להגדיל ולהצמיח.

שהפעילות תהיה בהצלחה רבה, הכל מתוך שמחה והודיה להשי"ת על הזכות הגדולה להיות זרוע מבצעת של רצונו, "טבע הטוב להיטיב", להיטיב בגשמיות ורוחניות לכל באי תבל (כשהתורה, תורת הנפש, היא תבלין לכל חולי וקושי), עד שיקוים היעוד "אז אהפֹּך אל עמים שפה ברורה [שפת תורת הנפש] לקרֹא כֻלם בשם ה' לעבדו שכם אחד"!

אָנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַמָּדוֹר לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל

בְּפִרְכָּה בְּאַשְׁלָגָת

בְּפָרָשַׁת נָשֹׂא אָנוּ פּוֹגְשִׁים אֶת הַבְּרָכָה הַמְיֻחֶדֶת לְאַהֲרֹן וּבָנָיו — **בִּרְכַּת כֹּהֲנִים**. ה"בִּרְכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת", כְּפִי שֶׁאָנוּ מְכַנִּים אוֹתָהּ בַּתְּפִלָּה, מֻרְכֶּבֶת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, שֶׁמִּסְפַּר הַמִּלִּים בָּהֶם הוֹלֵךְ וְגָדֵל. זוֹ עֲדוּת לְכָךְ שֶׁהַבְּרָכָה — "יְבָרֶכְךָ", "יָאֵר", "יִשָּׂא" — הוֹלֶכֶת וְגוֹבֶרֶת, מֵחַיִל אֶל חָיִל.

לְמַתְכְּנֵן אוֹ לְבָרֵא?

מַכִּירִים אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלּוּ, הַמְּתַכְנְנִים, שֶׁכָּל דָּבָר אֶצְלָם יָדוּעַ מֵרֹאשׁ? יֵשׁ לִי חָבֵר כָּזֶה, גְּדִי. הוּא יוֹדֵעַ בְּדִיּוּק מָתַי יָקוּם, כַּמָּה זְמַן יִקַּח לוֹ לֶאֱכֹל אֲרוּחַת בֹּקֶר וּמָה יֹאכַל בָּהּ, הַתִּיק שֶׁלּוֹ יִהְיֶה מְאֹרְגָּן מֵאֶתְמוֹל לְפִי רְשִׁימַת הַצִּיּוּד הַמָּלֵא, שְׁעוֹנוֹ יְצַלְצֵל בְּדִיּוּק בַּזְּמַן הַמְּתֻכְנָן לַיְצִיאָה מֵהַבַּיִת, כָּזֶה שֶׁיַּסְפִּיק לוֹ לְהַגִּיעַ בַּזְּמַן לַתַּחֲנָה. בַּזְּמַן? כַּמּוּבָן, הַמּוֹעֵד הַמְּתֻכְנָן כּוֹלֵל גַּם תּוֹסֶפֶת שֶׁל דַּקַּת הַמְּתָנָה, כִּי אוּלַי מַשֶּׁהוּ בְּכָל זֹאת יִשְׁתַּבֵּשׁ בַּדֶּרֶךְ, אָז צָרִיךְ לְהֵעָרֵךְ לְכָל תַּרְחִישׁ אֶפְשָׁרִי...

לִפְעָמִים אֲנִי קְצָת מְקַנֵּא בְּגָדִי. הַלְוַאי עָלַי... אֲנִי יָכוֹל לְכַוֵּן אֶת הַשָּׁעוֹן, אֲבָל מָתַי לָקוּם בְּפֹעַל זוֹ כְּבָר שְׁאֵלָה נִפְרֶדֶת... לְהָכִין תִּיק מֵרֹאשׁ? בִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ רֹאשׁ מַתְאִים... יֵשׁ הַרְבֵּה יִתְרוֹנוֹת בַּדַּיְקָנוּת הַזּוֹ. אֲבָל זֶה לֹא אֲנִי, מַמָּשׁ לֹא. כְּשֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה מַשֶּׁהוּ — אֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ עַד הַסּוֹף, לִהְיוֹת שָׁם. שׁוֹתִים שׁוֹקוֹ? בְּנַחַת, עִם כָּל הַזְּמַן שֶׁבָּעוֹלָם.

פַּעַם בַּקַּיִץ הֶחְלַטְנוּ לָצֵאת שְׁנֵינוּ יַחַד לְטִיּוּל. לְהֵיכָן? מִבְּחִינָתִי לֹא מְשַׁנֶּה, הָעִקָּר שֶׁמַּגִּיעִים לְמָקוֹם עִם מַיִם, שֶׁאֶפְשָׁר יִהְיֶה לְהִתְרַעֲנֵן בְּרִחְיצָה. כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם מְבִינִים, גְּדִי לָקַח עַל עַצְמוֹ אֶת מְלֹאכֶת הַתִּכְנוּן. זְמַן יְצִיאָה, מֻרְחַקֵּי הַלִּיכָה, שְׁעַת חֲזָרָה מְשֻׁעֶרֶת, צִיּוּד נִצְרָךְ, בְּדִיקַת הַתְּאָמָה לְמֶזֶג הָאֲוִיר. מָה לֹא? תִּכְנוּן מֻשְׁלָם לְפִרְטֵי פְּרָטִים. הָאֱמֶת שֶׁזֶּה מְאוֹד הֵקֵל עָלַי. לֹא חוֹשֵׁב שֶׁהָיִיתִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֹאת לְבַדִּי, וְעַל כָּךְ פִּרְגַּנְתִּי לוֹ מִכָּל הַלֵּב.

עַד שֶׁ... עַד שֶׁהִגַּעְנוּ לַמַּעְיָן, וְשָׁם זֶה

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

כְּבָר הָיָה נִרְאֶה לִי מֻגְזָם. הַהִתְחָלָה הָיְתָה נֶחְמָדָה: קְפַצְנוּ פְּנִימָה, הִשְׁתַּכְשַׁכְנוּ, שָׂחִינוּ וְנֶהֱנֵנוּ עַד הַגַּג. אַחַר כָּךְ יָשַׁבְנוּ לַאֲרוּחַת בֹּקֶר עַל טוּנָה מְעֻשָּׁנֶת, אֲבָל אָז מִבְּחִינָתוֹ הִסְתַּיֵּם הָאֵרוּעַ. זֶהוּ, לְפִי הַתִּכְנוּן צָרִיךְ כְּבָר לְהִתְקַפֵּל, יֵשׁ עוֹד דֶּרֶךְ אֲרֻכָּה לְפָנֵינוּ, כָּךְ גָּרַס גָּדִי. אֲבָל אֲנִי — אֲנִי עוֹד לֹא הִתְחַלְתִּי. "רֶגַע, תַּמְתִּין, עַכְשָׁו זֶה רַק מַתְחִיל", אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, "קַח אֲוִיר צַח וְתִנְשֹׁם אוֹתוֹ, תֵּהָנֶה מֵהֶרֶגַע, מָה אַתָּה כְּבָר רָץ הָלְאָה?". "מָה, חֲצִי שָׁעָה לֹא הִסְפִּיקָה לְךָ?", תָּמַהּ גָּדִי בְּאָזְנָי. "אֵיזֶה הִסְפִּיקָה... בָּאנוּ כְּדֵי לְסַמֵּן 'וִי'? אַל תִּדְאַג, תָּכְנִיּוֹת אֶפְשָׁר גַּם לְשַׁנּוֹת. תִּתְגַּמֵּשׁ...".

כֹּחַ גַּבְהוּת

הֶבְדֵּלֵי הַגִּישׁוֹת בֵּינִי לְבֵין גָּדִי מְאַפְיְנִים שְׁנֵי סוּגֵי אֲנָשִׁים — אֵלּוּ שֶׁאוֹהֲבִים לִתְחֹם כָּל דָּבָר בְּתוֹךְ גְּבוּלוֹת, וְאֵלּוּ שֶׁאוֹהֲבִים דַּוְקָא לְהַרְחִיב אוֹתָם... לְמַעַן הָאֱמֶת, לֹא רַק סוּגֵי אֲנָשִׁים שׁוֹנִים, אֶלָּא שֶׁגַּם בְּכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ קַיָּמוֹת שְׁתֵּי הַנְּטִיּוֹת הַלָּלוּ. בִּשְׁפַת הַחֲסִידוּת מְכֻנֶּה הַתְּכוּנָה הָרִאשׁוֹנָה **'כֹּחַ הַגְּבוּל'**, וְאִלּוּ הַתְּכוּנָה הַהֶפְכִּית מְכֻנֶּה **'כֹּחַ הַבְּלִי־גְּבוּל'**.

הַמְּעַנְיֵן הוּא, שֶׁשְּׁנֵי הַכֹּחוֹת הַלָּלוּ בָּאִים לִידֵי בִּטּוּי גַּם בְּתְחוּם הַקְּדֻשָּׁה. בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹות אָנוּ שׁוֹאֲפִים לְהַגִּיעַ לַדִּיּוּק הֲכִי גָּדוֹל, וְכָאן נִמְצָא אֶת תַּפְקִידוֹ שֶׁל כֹּחַ הַגְּבוּל. לַמִּצְוֹות שָׁנָתַן לָנוּ ה' יֵשׁ בְּהֶחְלֵט גְּבוּלוֹת, וְהֵן צְרִיכוֹת לְהֵעָשׂוֹת בְּדִיּוּק לְפִי הַצִּוּוּי, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר — "לֹא תִסְפּוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ". חוּשׁ הַגְּבוּל יִגְרֹם לִי לְהַגְדִּיר הֵיטֵב אֶת גְּדֵרֵי הַמִּצְוָה וּגְבוּלוֹתֶיהָ.

לְמָשָׁל: שַׁבָּת נִכְנֶסֶת בְּשָׁעָה יְדוּעָה; אֶת קְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ לוֹמַר עַד זְמַן מְסֻיָּם; בְּפֶסַח אֶמְדֹּד אֶת שְׁעוּרוֹ הַמְּדֻיָּק שֶׁל כַּזַּיִת הַמַּצָּה אוֹתוֹ אָנוּ מְחֻיָּבִים לֶאֱכֹל בְּלֵיל הַסֵּדֶר; לְפָנֵי חַג הַסֻּכּוֹת אֶמְדֹּד בְּאֶמְצָעוּת סֶרֶט מְדִידָה אֶת אָרְכּוֹ שֶׁל הַהֲדַס הַמְּשֻׁלָּשׁ. כָּל זֹאת מִתּוֹךְ מַטָּרָה לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת קִיּוּם הַמִּצְוָה.

כֹּחַ הַבְּלִי־גְּבוּל

וְהֵיכָן נִפְגֹּשׁ אֶת כֹּחַ הַבְּלִי־גְּבוּל? לֹא מַפְתִּיעַ, אֲבָל גַּם בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹות! נָכוֹן, יֵשׁ זְמַן לִתְפִלָּה וְיֵשׁ לִשְׁמֹר אוֹתוֹ, אֲבָל כַּמָּה זְמַן צָרִיךְ לְהַקְדִּישׁ לַתְּפִלָּה? "וּלְוַאי שֶׁיִּתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ". הֲרֵי ה' גָּדוֹל עַד אֵין סוֹף, אָז שַׁיָּךְ לְהַגְבִּיל בִּזְמַן אֶת מֻשָּׂךְ הַמִּפְגָּשׁ בֵּינֵינוּ? בִּכְלָל, חֲסִידִים לֹא כָּל כָּךְ אוֹהֲבִים אֶת הַמִּשְׁגָּ "לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה". לָמָּה 'לָצֵאת'? לָמָּה לֹא לְהַכָּנֵס יוֹתֵר פְּנִימָה? לָמָּה לֹא לְהַדֵּר לְפָנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין? אֲנַחְנוּ לֹא רַק חַיָּבִים, אֲנַחְנוּ רוֹצִים! עוֹד וְעוֹד, בְּלִי גְּבוּל!

דֻּגְמָה: עַד הֵיכָן הִיא מִצְוַת הַצְּדָקָה? כָּתוּב בַּגְּמָרָא שֶׁגַּם לְמִצְוָה זוֹ יֵשׁ גְּבוּל: "הַמְבַזְבֵּז אַל יְבַזְבֵּז יוֹתֵר מֵחֹמֶשׁ". כְּלוֹמַר, מִי שֶׁמְּפַזֵּר מֵהוֹנוֹ לִצְדָקָה

שֶׁיַּעֲשֶׂה זֹאת בִּגְבוּלוֹת סְבִירִים, שֶׁיּוֹתִיר אֶת הָרֹב לְעַצְמוֹ וְלֹא יַעֲבֹר אֶת סַךְ עֶשְׂרִים הָאֲחוּזִים מֵרְכוּשׁוֹ. בֵּיצַד מְפָרֵשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב מַאֲמָר זֶה? הוּא מִתְמַקֵּד בְּמִלָּה אַחַת מִתּוֹכוֹ — "יְבַזְּבֵז". נָכוֹן, מִי שֶׁעֲבוּרוֹ מַתָּן בֶּסֶף לִצְדָקָה הוּא בְּגֶדֶר בִּזְבּוּז — שֶׁלֹּא יַגְזִים. אֲבָל מִי שֶׁעֲבוּרוֹ גְּמִילוּת חֲסָדִים הִיא הַמַּטָּרָה — מֻתָּר לוֹ לְהוֹסִיף כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה, לְלֹא הַגְבָּלָה. זֶה לֹא נִקְרָא לְבַזְבֵּז...

כִּסְּךָ אֲבוֹת כִּסְּאוּךָ

כֹּחַ הַגְּבוּל בִּקְדֻשָּׁה הוּא דָּבָר נִצְרָךְ. בִּזְכוּתוֹ אָנוּ יְכוֹלִים לִשְׁמֹר הֵיטֵב עַל גְּבוּלוֹת הַהֲלָכָה וּלְקַיֵּם אֶת רְצוֹן ה'. יַחַד עִם זֹאת, עָלֵינוּ לָשִׂים לֵב שֶׁהָרָצוֹן שֶׁלָּנוּ בִּשְׁמִירַת הַגְּבוּלוֹת לֹא יִגְרֹם לָנוּ, חָלִילָה, לְהִסְתַּפֵּק בְּמוּעָט. אוֹמְרִים שֶׁמִּי שֶׁמִּחַפֵּשׂ רַק אֵיךְ לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה וּמִסְתַּפֵּק בְּמוּעָט עָלוּל לְהִתְדַּרְדֵּר בַּהֶמְשֵׁךְ וְגַם לְהַטִּיל סָפֵק. הוּא עָלוּל לְהַקְשׁוֹת: "מִי אָמַר בִּכְלָל שֶׁחַיָּבִים? אוּלַי זוֹ רַק חֻמְרָה שֶׁהִמְצִיאוּ?". כֹּחַ הַבִּלִּי־גְּבוּל בִּקְדֻשָּׁה דּוֹחֵף אוֹתָנוּ לִשְׁאֹף תָּמִיד לְהוֹסִיף עוֹד וְעוֹד, וְלֹא לַעֲצֹר.

הַאִם כֹּחַ הַבִּלִּי־גְּבוּל הוּא הַמַּטָּרָה הַסּוֹפִית? אֵין סָפֵק שֶׁהוּא מְקָרֵב אוֹתָנוּ אֵלֶיהָ, אֲבָל הוּא בְּהֶחְלֵט לֹא הַתַּחֲנָה הַסּוֹפִית שֶׁלָּנוּ. מַדּוּעַ? כִּי בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר, ה' בָּרָא עוֹלָם גַּשְׁמִי וּמֻגְבָּל, וְלֹא סְתָם. הַכַּוָּנָה בַּבְּרִיאָה הִיא שֶׁדַּוְקָא בְּתוֹךְ הָעוֹלָם הַמֻּגְבָּל וְהַגַּשְׁמִי נִבְנָה לוֹ יִתְבָּרַךְ דִּירָה. אֵיךְ? דַּוְקָא עַל יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְווֹת הַגַּשְׁמִיּוֹת. וְזֶה כְּבָר רֶמֶז עָבֶה לְקִיּוּמוֹ שֶׁל כֹּחַ שְׁלִישִׁי, הַמְּאַחֵד אֶת שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו — כֹּחַ שֶׁל **בְּלִי־גְּבוּל בְּתוֹךְ גְּבוּל**. זֶהוּ הַחוּשׁ הַמְיֻחָד שֶׁל תּוֹרַת הַחֲסִידוּת!

כַּאֲשֶׁר נוֹשְׂאִים הַכֹּהֲנִים אֶת כַּפֵּיהֶם הֵם קוֹדֶם כֹּל מְבָרְכִים אוֹתָנוּ בִּשְׁמִירַת גְּבוּלוֹת הַקְּדֻשָּׁה — "**יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ**"; בַּשָּׂלָב הַבָּא הֵם מְבָרְכִים אוֹתָנוּ בְּגִלּוּי אוֹר פָּנָיו שֶׁל ה', הַמֵּבִיא אוֹתָנוּ לְהִתְקַדְּמוּת אֵין סוֹפִית, שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶקֶת — "**יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ**"; וּלְסִיּוּם אָנוּ מִתְבָּרְכִים בַּכֹּחַ לָשֵׂאת אֶת הַהֲפָכִים, אֶת הַ'גְּבוּל' עִם הַ'בִּלִּי־גְּבוּל', וּלְהַשְׁכִּין אוֹתָם בְּתוֹכֵנוּ בְּשָׁלוֹם — "**יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם**"!

שֶׁנִּזְכֶּה לְבָרֵךְ וּלְהִתְבָּרֵךְ בְּכָל שְׁלֹשׁ הַבְּרָכוֹת!

שַׁבַּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

כִּסְּךָ

המהפכה הרביעית

— מהפכת הפצת התורה לכל באי עולם — ממשיכה לנסר בחלל האויר. יותר ויותר מתבהרת החלוקה של העולם ל'טובים' ו'רעים' — החפצים בצדק ויושר עומדים לצד עם ישראל וחסרי־הערכים מוצאים את עצמם מצדדים בציר־הרשע העולמי.

הקרנת אור התורה לכל באי עולם, מעבר לכך שהיא מתווה דרך ישרה לכל האנושות, מושכת־ממגנטת את הניצוצות שיש להם שייכות לקדושה, מחוללת בירור גם בתוך אמונתם של אלה שחפצים בטוב, ונותנת מענה אמתי לצמאון שלהם לדעת את ה'. בד בבד, בדרך ממילא, היא גם משרטטת באופן בהיר את הגבול בין חפצי הקדושה לאלו הרחוקים ממנה.

הגליון השבוע מספק כמה דוגמאות לצדדים השונים: החל משיעור תנ"ך חדש באנגלית, המיועד לאומות העולם (תוך מגמת בירור וקירוב אלו המאמינים בתנ"ך באופן לא־מתוקן), דרך דרוש מיוחד על אמונה ותקוה הנוגע ברצון הכלל־אנושי לריפוי (שימו לב למי הוא מיועד!) ועד להבחנה חדה בין ישראל עם קרובו לאלו הדבוקים בחטא ובקליפה בכוונה לתפלת שבת.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגורך?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052־4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079־9211452 או 02־5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים